



---

*Istungidokument*

---

**A9-0194/2021**

4.6.2021

# **RAPORT**

vana mandri vananemise ning 2020. aasta järgse vananemispoliitikaga seotud võimaluste ja probleemide kohta  
(2020/2008(INI))

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Raportöör: Beata Szydło

## SISUKORD

|   | lk  |
|---|-----|
| EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....   | 3   |
| SELETUSKIRI.....  | 34  |
| PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS.....  | 35  |
| NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI<br>MUUDATUSETTEPANEKUTENA ESITATUD SEISUKOHT ..... | 44  |
| TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....   | 106 |
| NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....  | 107 |

## EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

### **vana mandri vananemise ning 2020. aasta järgse vananemispoliitikaga seotud võimaluste ja probleemide kohta (2020/2008(INI))**

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 6, 153, 156 ja 174,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artikleid 21, 23, 24, 25, 26, 31, 32, 33, 34 ja 35,
- võttes arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu otsust, milles kinnitatakse, et vanuse alusel mittediskrimineerimine põhimõte on osa ELi õiguse üldpõhimõttest kui võrdse kohtlemise erijuhtum<sup>1</sup>,
- võttes arvesse nõukogu 7. juuni 2010. aasta järeldusi aktiivsena vananemise kohta,
- võttes arvesse nõukogu 9. septembri 2020. aasta järeldusi eakate inimõiguste, osaluse ja heaolu kohta digiajastul,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärke,
- võttes arvesse 8.–12. aprillil 2002. aastal toimunud teisel ÜRO ülemaailmsel vananemisküsimusi käsitleval assambleel vastu võetud poliitilist deklaratsiooni ja Madridi rahvusvahelist vananemisalast tegevuskava,
- võttes arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni vananemise teemalisel neljandal ministrite konverentsil Lissabonis 22. detsembril 2017. aastal vastu võetud deklaratsiooni „*A Sustainable Society for all Ages: Realizing the potential of living longer*“ (Kõigi vanuserühmade jaoks kestlik ühiskond: pikema eluea potentsiaali realiseerimine),
- võttes arvesse ÜRO sõltumatu eksperdi aruannet koroonaviirushaiguse (COVID-19) mõju kohta eakate kõigi inimõiguste kasutamisele, mida tutvustati 21. juulil 2020 ÜRO Peaassamblee 72. istungjärgul,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2011. aasta otsust nr 940/2011/EL aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa

---

<sup>1</sup> 22. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-144/04: Werner Mangold vs. Rüdiger Helm, ECLI:EU:C:2005:709.

aasta (2012) kohta<sup>2</sup>, ja komisjoni sama küsimust käsitlevat 6. septembri 2010. aasta teatist (COM(2010)0462),

- võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitus „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“<sup>3</sup>,
- võttes arvesse nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes<sup>4</sup>,
- võttes arvesse oma 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni naiste rolli kohta vananevas ühiskonnas<sup>5</sup> ja 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni hooldusteenuste kohta ELis soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks<sup>6</sup>,
- võttes arvesse oma 11. novembri 2010. aasta resolutsiooni demograafiliste probleemide ja põlvkondadevahelise solidaarsuse kohta<sup>7</sup>,
- võttes arvesse oma 26. mai 2016. aasta resolutsiooni vaesuse sooliste aspektide kohta<sup>8</sup>,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2016. aasta resolutsiooni töö- ja eraelu tasakaalu soodustavate tingimuste loomise kohta tööturul<sup>9</sup>,
- võttes arvesse oma 14. juuni 2017. aasta resolutsiooni vajaduse kohta koostada ELi strateegia soolise pensionilõhe kaotamiseks ja ärahoidmiseks<sup>10</sup>,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2017. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutuselevõtmise kohta piirkondades, et tegeleda demograafiliste muutustega<sup>11</sup>,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 28. märtsil 2019. aastal esimesel lugemisel vastu võetud seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013<sup>12</sup>,
- võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel<sup>13</sup>, millega kehtestatakse põhimõte, et kedagi ei tohi töö saamisel ja kutsealale pääsemisel usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerida,

---

<sup>2</sup> ELT L 246, 23.9.2011, lk 5.

<sup>3</sup> ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

<sup>4</sup> ELT C 189, 4.6.2018, lk 1.

<sup>5</sup> ELT C 308 E, 20.10.2011, lk 49.

<sup>6</sup> ELT C 363, 28.10.2020, lk 80.

<sup>7</sup> ELT C 74 E, 13.3.2012, lk 19.

<sup>8</sup> ELT C 76, 28.2.2018, lk 93.

<sup>9</sup> ELT C 204, 13.6.2018, lk 76.

<sup>10</sup> ELT C 331, 18.9.2018, lk 60.

<sup>11</sup> ELT C 356, 4.10.2018, lk 10.

<sup>12</sup> ELT C 108, 26.3.2021, lk 965.

<sup>13</sup> EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16.

- võttes arvesse komisjoni 2. juuli 2008. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest (COM(2008)0426) ja Euroopa Parlamendi 2. aprilli 2009. aasta seisukohta selle ettepaneku kohta<sup>14</sup>;
- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2006. aasta teatist „Euroopa demograafiline tulevik – kuidas teha väljakutsest võimalus“ (COM(2006)0571),
- võttes arvesse komisjoni 15. detsembri 2006. aasta aruannet pealkirjaga „Euroopa majandus – vananemise mõju avaliku sektori kulutustele: pensioni-, tervishoiu-, pikaajalise hoolduse, haridus- ja töötuseraldiste prognoos Euroopa Liidu 25 liikmesriigis (2004–2050)“,
- võttes arvesse komisjoni ja sotsiaalkaitsekomitee 7. oktoobri 2014. aasta aruannet tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogule pealkirjaga „Pikaajalise hoolduse vajadust arvestav piisav sotsiaalkaitse vananevas ühiskonnas“,
- võttes arvesse komisjoni 26. aprilli 2017. aasta teatist „Algatus lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamiseks“ (COM(2017)0252),
- võttes arvesse komisjoni 24. november 2017. aasta aruannet „*The 2018 Ageing Report: Underlying Assumptions & Projection Methodologies*“ (2018. aasta rahvastiku vananemise aruanne. Lähte-eeldused ja prognoosimismetoodika),
- võttes arvesse komisjoni 25. mai 2018. aasta aruannet pealkirjaga „*The 2018 Ageing Report: Economic & Budgetary Projections for the 28 EU Member States (2016–2070)*“ (2018. aasta rahvastiku vananemise aruanne. Majandus- ja eelarveprognoosid Euroopa Liidu 28 liikmesriigis (2016–2070)),
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruannet demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241),
- võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) 1. aprilli 2002. aasta aruannet „*Active Ageing: A Policy Framework*“ (Aktiivsena vananemise poliitikaraamistik),
- võttes arvesse WHO 1. oktoobri 2007. aasta aruannet „*Global Age-Friendly Cities: A Guide*“ (Eakatesõbralikud linnad kõikjal maailmas. Juhend),
- võttes arvesse WHO 30. septembri 2015. aasta aruannet vananemise ja tervise kohta,
- võttes arvesse WHO vananemise ja tervise ülemaailmset strateegiat ja tegevuskava 2016–2020 ning ÜRO otsust kuulutada aastad 2021–2030 tervislikult vananemise kümnendiks,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 16. detsembri 1991. aasta resolutsiooniga 46/91

---

<sup>14</sup> ELT C 137 E, 27.5.2010, lk 68.

- vastu võetud ÜRO põhimõtteid eakate isikute kohta,
- võttes arvesse ülemaailmset vananemisindeksit 2015 (*Global AgeWatch Index 2015*),
  - võttes arvesse ÜRO 2019. aasta aruannet maailma rahvastiku vananemise kohta,
  - võttes arvesse asjaolu, et aktiivsena vananemine on üks strateegia „Euroopa 2020“ põhielemente,
  - võttes arvesse jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalsed õiglust ja vastupanuvõimet toetavat Euroopa oskuste tegevuskava,
  - võttes arvesse Ühendkuningriigi 2010. aasta võrdõiguslikkuse seadust, millega muudetakse ebaseaduslikuks inimeste diskrimineerimine soovahetuse, seksuaalse sättumuse ja soo alusel,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL<sup>15</sup> (töö-ja eraelu tasakaalustamise direktiiv),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust, mis on esitatud muudatusettepanekutena,
  - võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A9-0194/2021),

### ***Üldised märkused***

- A. arvestades, et Euroopa elanikkonna vananemine on demograafiline nähtus, mida iseloomustab nii vähenev sündimus kui ka suurem ja keskmise eeldatava eluea pikenemine;
- B. arvestades, et ELi rahvaarv väheneb; arvestades, et kui 1960. aastal moodustasid ELi elanikud 13,5 % maailma rahvastikust, siis 2018. aastal oli nende osakaal 6,9 % ning 2070. aastal on see eeldatavalt umbes 4 %<sup>16</sup>; arvestades, et see kahanemine seondub muu hulgas sündimuse vähenemisega ELis võrreldes teiste maailma piirkondadega, ning tulemuseks on rahvastiku vananemine, mis mõjutab vanuselist jaotust ja eri vanusegruppide suhtelist osakaalu ning demograafilise püramiidi kuju muutumist senisele vastupidiseks; arvestades, et demograafiline üleminek on universaalne nähtus ja ELi vähenev osa maailma rahvastikust peegeldab selle ülemaailmse protsessi teistega võrreldes varasemat algust<sup>17</sup>; arvestades, et vanemaealiste inimeste aktiivset osalemist ühiskonnas ei tohiks alahinnata; arvestades, et üle 20 % 65–74-aastastest ja umbes 15 %

---

<sup>15</sup> ELT L 188, 12.7.2019, lk 79.

<sup>16</sup> Komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruanne demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241).

<sup>17</sup> ÜRO, *Changing population age structures and sustainable development: a concise report* (Rahvastiku vanuselise struktuuri muutumine ja kestlik areng: kokkuvõtlik aruanne), 2017.

inimestest vanuses 75+ osaleb ametlikus ja/või mitteametlikus vabatahtlikus tegevuses<sup>18</sup>;

- C. arvestades, et praegune demograafiline olukord mõjutab tõsiselt ELi sotsiaalset, majanduslikku ja territoriaalset ühtekuuluvust; arvestades, et ELile on oluline integreerida demograafilised küsimused kõigisse oma tegevuspoliitikatesse; arvestades, et tööeline elanikkond (15–64-aastased inimesed) väheneb eeldatavasti oluliselt – 333 miljonilt 2016. aastal 292 miljonile 2070. aastal; arvestades, et prognooside kohaselt moodustavad 2100. aastaks 80+ vanuses inimesed 14.6 % elanikkonnast<sup>19</sup>;
- D. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on üks ELi põhiväärtusi, mida tunnustatakse aluslepingutes ja põhiõiguste hartas ning mida EL on kohustunud kogu oma tegevuses järgima;
- E. arvestades, et pikaajaline on märkimisväärne kollektiivne saavutus, mida toetavad suured edusammud majanduslikus ja sotsiaalses arengus ja tervishoius, mis on oluliselt parandanud elukvaliteeti ja aidanud pikendada meeste ja naiste keskmist eluiga 10 aasta võrra viimase 50 aasta jooksul; arvestades, et aastateks 2016–2070 prognoositakse eeldatava eluea pikenemist meestel 78,3 aastalt 86,1 aastale ja naistel 83,7 aastalt 90,3 aastale; arvestades, et keskmise eeldatava eluea pikenemist tuleb igas olukorras lugeda tsivilisatsiooni arengu teguriks ja mitte kunagi piiranguks; arvestades, et 2018. aastal oli tervena elatud aastate hinnanguline arv naistel 64,2 aastat ja meestel 63,7 aastat<sup>20</sup>; arvestades, et eeldatava eluea ja tervena elatud aastate vaheline erinevus on murettekitav ja selle küsimusega tuleks kiiremas korras tegeleda;
- F. arvestades, et pikem ja tervislikum elu on väärtuslik nii üksikisikute kui ka ühiskondade jaoks, ning see loob uusi võimalusi vanemaealiste inimeste kaasamiseks ja osalemiseks majandus- ja ühiskonnaelus; arvestades, et sotsiaalne kaasamine vanemas eas parandab omakorda inimeste tervist ja heaolu; arvestades, et on olemas seos pikaajalise ja sotsiaalse staatuse vahel; arvestades, et osalemine erinevates ühiskondlikes tegevustes, näiteks vabatahtlikus tegevuses, sportimises või huvitegevuses, ning regulaarne suhtlemine pere või sõpradega mõjutab tihti peale vanurite üldist terviseseisundit ja kaitseb neid üksinduse eest;
- G. arvestades, et ELi elanikkonna loomulik iive on alates 2012. aastast olnud negatiivne – nii registreeriti 2019. aastal 4,7 miljonit surma ja ainult 4,2 miljonit sündi; arvestades, et sündimuskordaja ELis väheneb ja 2018. aastal langes see 1,55-ni; arvestades, et see on seotud mitmesuguste teguritega, sealhulgas parema tervise ja kõrgema haridustasemega<sup>21</sup>, aga ka üldise sotsiaal-majandusliku olukorraga, sealhulgas ebakindluse ja sissetulekute devalveerumisega, mis mõjutab kõiki elanikerühmi ja eriti noori, eeskätt nende elukvaliteeti, töö- ja eraelu tasakaalu ning etteplaneerimist; arvestades, et keskpikas ja pikas perspektiivis võivad demograafilised muutused

<sup>18</sup> Eurostat (2020), „Ageing Europe – statistics on social life and opinions“ (Vananev Euroopa – sotsiaalelu ja arvamuste statistika), andmed 2020. aasta juuli seisuga.

<sup>19</sup> Eurostat, „Population structure and ageing“ (Rahvastiku struktuur ja vananemine), andmed 2020. aasta augusti seisuga.

<sup>20</sup> Komisjoni aruandele demograafiliste muutuste mõju kohta lisatud komisjoni talituste 17. juuni 2020. aasta töödokument (SWD(2020)0109), lk 7.

<sup>21</sup> ÜRO, *Changing population age structures and sustainable development: a concise report* (Rahvastiku vanuselise struktuuri muutmine ja kestlik areng: kokkuvõtlik aruanne), 2017, lk 11.

avaldata mõju ELi majanduslikule ja sotsiaalsele kestlikkusele; arvestades, et kvaliteetsete avalike teenuste kättesaadavus on elukvaliteeti otsustavalt mõjutav tegur; arvestades, et demograafiliste muutuste majanduslik ja sotsiaalne mõju viitab vajadusele tugevdada sotsiaalkindlustus- ja tervishoiusüsteeme;

- H. arvestades, et mõned uuringud viitavad võimalusele, et sündimuskordajat mõjutavad positiivselt meetmed, mis toetavad paremaid töövõimalusi, inimväärseid töö- ja elamistingimusi, paindlikku töökorraldust, korralikke peretoetusi ja rahalist toetust emadele, isa- ja vanemapuhkust, kvaliteetset lastehoidu varasest east alates ning hoolduskohustuste võrdsemat jagamist meeste ja naiste vahel;
- I. arvestades, et osalise tööajaga töötamise määr on naistel kõrgem (31,3 %) kui meestel (8,7 %) ja see mõjutab ka vanemaid naisi (näitaja on vastavalt 49,8 % vanemate meeste ja 64,1 % vanemate naiste puhul); arvestades, et ELi 28 liikmesriigis oli 2018. aastal tavapärase töötundide arv 65–74-aastastel meestel keskmiselt 30,3 tundi nädalas ja samaealistel naistel 24,1 tundi nädalas, ning arvestades, et meeste tööelu kestuseks loetakse keskmiselt 38,6 aastat, samas kui naiste puhul on see 33,7 aastat<sup>22</sup>;
- J. arvestades, et soolise tööhõivelõhe kõrvaldamise tingimuseks on põhiliste sotsiaalõiguste tagamine ja peamiste sotsiaalteenuste osutamine;
- K. arvestades, et 55–64-aastaste naiste tööhõive määr on madalam kui meestel (naistel 52,4 %, meestel 65,4 %) ning nad on suure tõenäosusega koduste mitteametlike hooldusteenuste pakkujad<sup>23</sup>;
- L. arvestades, et beebibuumi põlvkonna pensioniikka jõudmisega väheneb ELis aastatel 2005–2030 tööealiste (15–64-aastaste) inimeste arv 20,8 miljoni võrra, mis suurendab liikmesriikide tervishoiu- ja pensionisüsteemide koormust; arvestades, et 2100. aastaks peaks sõltuvusmäär jõudma 57 %-ni, mis on ligi kaks korda suurem kui 2019. aastal (31 %);
- M. arvestades, et mediaanvanus ELi 28 liikmesriigis on tõusnud 38,3 aastalt 2001. aastal 43,1 aastale 2018. aastal<sup>24</sup>; arvestades, et 2018. aastal oli 19 % ELi kodanikest 65-aastased või vanemad, ning arvestades, et ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil poliitiliste otsuste tegemisel tuleks nende vajadusi arvesse võtta;
- N. arvestades, et eluga käivad kaasas muutused, näiteks võib kaotada elukaaslase, sõbrad või sugulased, tervis võib halveneda ning harjumused, tööelu ja rahaline seis muutuda; arvestades, et sotsiaalne tõrjutus ja sotsiaalne eraldatus mõjutavad eriti vanemaealisi; arvestades, et ELis kogeb sotsiaalset eraldatust üha enam täiskasvanuid (75 miljonit inimest ehk 18 % elanikkonnast); arvestades, et sotsiaalse eraldatuse risk on kõige suurem vanemaealiste seas, samas kui üksindustunne on kõige levinum 26–45-aastaste

---

<sup>22</sup> Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019.

<sup>23</sup> Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019.

<sup>24</sup> Euroopa parlamendi uuringuteenistus, „Demographic outlook of the European Union“ (Euroopa Liidu demograafiline perspektiiv), märts 2020, lk 3.



vanuserühmas<sup>25</sup>;

- O. arvestades, et üle 50 % alla 65-aastastest hooldajatest ühendab hoolduskohustused töötamisega; arvestades, et nagu komisjon on märkinud, on hoolduskohustused üks peamisi põhjusi, miks naised suhteliselt vähem tööturul osalevad, ja seda seetõttu, et nad vähendavad oma tööaega või loobuvad üldse palgatööst, mis tähendab Euroopa jaoks 370 miljardi euro suurust kahju aastas; arvestades, et hinnangute kohaselt teevad ELis 80 % kogu hooldustööst mitteametlikud hooldajad, kellest enamik (75 %) on naised, mis viitab soolisele ebavõrdsusele hoolduse valdkonnas ja mõjutab tugevalt ka soolist pensionilõhet; arvestades, et mitteametlike hooldajate osutatav hooldus on ametliku töölepingu puudumise korral eriti problemaatiline, kuna see jätab nad tööturul välja ja võtab neilt võimaluse oma tegevust seadustada; arvestades, et sedalaadi olukorral on kahesugune negatiivse mõju, kus ühelt poolt on need mitteametlikud hooldajad (enamasti naised) reeglina madala palgaga, neil puudub sotsiaalkaitse, nad ei maksa sotsiaalmakseid ja ei saa seetõttu tööea lõppedes üldse pensioni või saavad ainult miinimumpensioni, ja teiselt poolt on selline olukord kahjulik riigile ja selle asjaomastele institutsioonidele, kes jäävad ilma tööandjate ja töötajate makstavatest sotsiaalmaksetest ja maksudest;
- P. arvestades, et puudega inimesed või etnilisse, rassilisse, keelelisse, seksuaalsesse või muusse vähemusse kuuluvad igas vanuses inimesed on varjanud või varjavad osaliselt oma identiteeti hülgamise või väärkohtlemise hirmu või riski tõttu; arvestades, et puudega või erineva rassilise, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste iseärasuste, keele või seksuaalse sättumusega vanemaalised puutuvad rohkem kokku diskrimineerimise, häbistamise ja nende nõusolekut eiravate menetlustega ning on suuremas sotsiaalse tõrjutuse ohus;
- Q. arvestades, et COVID-19 kriis mõjutab oluliselt ka demograafiat; arvestades, et paljud vanemaalised on surnud ja nagu mõned uuringud näitavad, on koroonaviirus avaldanud märkimisväärset mõju ELi rahvastikusuundumustele, näiteks eeldatava eluea alanemise ja pereplaneerimise vähenemise näol;
- R. arvestades, et meie vananemispoliitika väljatöötamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta sooliste erinevuste mõju tervisele ja sotsiaal-kultuuriliste teguritega seotud tervisealast ebavõrdsust; arvestades, et teatavad vanusega seotud haigused ja seisundid, näiteks depressioon või südame-veresoonkonna haigused mõjutavad naisi ja mehi erinevalt; arvestades, et teatavad haigused ja seisundid, näiteks Alzheimeri tõbi või dementsus, rinnavähk, uriinipidamatus, osteoporoos ja osteoartriit mõjutavad naisi rohkem kui mehi; arvestades, et selliste seisundite levimus meie vananevas ühiskonnas suureneb;
- S. arvestades, et demograafilised muutused mõjutavad riike ja piirkondi erinevalt, nende mõju on suurem juba niigi mahajäänud piirkondades, ning see süvendab senist territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust veelgi; arvestades, et maapiirkondi, kaugeid ja äärepoolsemaid piirkondi, sealhulgas saari, mõjutab rahvastikukadu kõige enam, kusjuures nendest piirkondadest lahkuvad peamiselt noored ja naised, mille tulemusena

---

<sup>25</sup> ELi teaduskeskus: Euroopa Komisjoni teaduse ja teadmiste talitus, „How lonely are Europeans?“ (Kui üksildased on eurooplased?), 12. juuni 2019.

suureneb seal elavate eakate osakaal, ja see võib suurendada sotsiaalse eraldatuse ohtu;

- T. arvestades, et eakate (80-aastased ja vanemad) arv kasvab ELis aastatel 2010–2030 57,1 % võrra<sup>26</sup> ja see mõjutab oluliselt sotsiaalkindlustussüsteeme;
- U. arvestades, et COVID-19 kriisist tulenevad liikumispiirangud ja majanduslangus on ebaproportsionaalsel määral mõjutanud naisi hoolduskohustuste ebavõrdse jagamise, valdkondliku spetsialiseerumise ja suurenenud perevägivalla tõttu;
- V. arvestades, et aastatel 2000–2015 kasvas üle 60-aastaste arv linnades 68 % ja maapiirkondades 25 % võrra;
- W. arvestades, et Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustiku prognoosi kohaselt kasvab Euroopa linnastute elanikkond 2050. aastaks 24,1 miljoni inimese võrra ning moodustab ligi poole kogu ELi elanikkonnast, samas kui maapiirkondade elanikkond väheneb 7,9 miljoni inimese võrra;
- X. arvestades, et vanematel naistel on tavaliselt vanemate meestega võrreldes suuremad raskused juurdepääsul sellistele põhikaupade ja -teenustele nagu tervishoiuteenused, pikaajaline hooldus ja inimväärne eluase, ning et seda põhjustavad mitmed tegurid, näiteks sooline palga- ja pensionilõhe, naiste pikem eluiga ja üksi elavate vanemate naiste suurem osakaal<sup>27</sup>;
- Y. arvestades, et tõenäoliselt on eakate juurdepääs internetile rohkem piiratud ning nende teadmised ja teadlikkus olemasolevatest ja kujunemisjärgus tehnoloogiatest väiksemad; arvestades, et põhilisi digioskusi omab vaid 35 % 55–74-aastastest inimestest, võrreldes 82 %-ga 16–24-aastaste osas<sup>28</sup>, ning seetõttu on eakad tõrjutuse, sealhulgas digitaalse tõrjutuse suhtes haavatavamad; arvestades, et eakate sotsiaalset ja digitaalset tõrjutust on süvendanud liikumispiirangud ja sotsiaalsed meetmed, mida liikmesriigid on COVID-19 pandeemia tõttu võtnud; arvestades, et tõketeta ja kasutajasõbralikud tehnoloogiad võivad aidata neid probleeme lahendada; arvestades, et 2020. aastal käsitles nõukogu seda probleemi ning avaldas oma järeldused eakate inimõiguste, osaluse ja heaolu kohta digiajastul;
- Z. arvestades, et kiire rahvastikukao ja vananemise tõttu vähenes aastatel 1998–2018 mõnede ELi piirkondade rahvaarv kuni 15 %; arvestades, et kiired demograafilised muutused toovad kaasa ebaproportsionaalselt suured kohanemiskulud; arvestades, et peaaegu kaht kolmandikku kiiresti kahaneva elanikkonnaga piirkondadest iseloomustab madal SKP elaniku kohta<sup>29</sup>; arvestades, et rahvastiku vananemine toob kaasa tööealise elanikkonna kahanemise ning võib põhjustada omavalitsuste ja külade hääbumise kogu ELis; arvestades, et omavalitsuste ja külade liitmise või nende teiste omavalitsuste või linnadega liitmise otsused võivad samuti tuua kaasa omavalitsuste ja külade lõpliku kadumise;

---

<sup>26</sup> Eurostati baasstsenaarium.

<sup>27</sup> Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019.

<sup>28</sup> Euroopa Komisjon, Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeks (DESI) 2020, lk 52.

<sup>29</sup> Komisjoni demograafiliste muutuste mõju käsitlevale aruandele lisatud komisjoni talituste 17. juuni 2020. aasta tödokument (SWD(2020)0109), lk 42.

- AA. arvestades, et igasugune demograafiliste võimaluste ja probleemidega tegelev poliitika peab lähtuma kaasavast, õigustel ja tõenditel põhinevast inimkesksest käsitlusest, toetama võrdõiguslikkuse (eriti soolise võrdõiguslikkuse) ja mittediskrimineerimise põhimõtteid ning kaitsma naiste õigusi, sealhulgas nende seksuaal- ja reproduktiivõigusi ning majanduslikke õigusi; arvestades, et demograafiliste probleemide lahendamisel ei tohi mingil juhul kahjustada üksikisiku reproduktiivset sõltumatust; arvestades, et seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu teenuste ning kaupade kättesaadavus on füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu jaoks hädavajalik;
- AB. arvestades, et liidu tegevuspoliitika ja meetmed vananemispoliitika ja demograafiliste muutuste valdkonnas peavad olema igati kooskõlas ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga aastateks 2020–2025; arvestades, et demograafilised probleemid on tihedalt seotud soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisega, mis peaks kajastuma asjakohastes poliitilistes lahendustes;
- AC. arvestades, et ajakasutuse statistika näitab kogu Euroopas hooldustöö sooliselt ebavõrdset jagunemist; arvestades, et kuigi hoolekande- ja sotsiaalteenuste ulatus ning naiste mitmesuguse aktiivsuse määrad riigiti tunduvad erinevad, langeb naistele ebaproportsionaalselt suur osa hoolduskoormusest ning see mõjutab tugevasti nende tegevust tööturul ja viljakusega seotud valikuid;
- AD. arvestades, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kõrges vanuses inimestele, vajaduse korral aidata neid, kes enam ise toime ei tule ja mitte jätta neid eraldatuse seisundisse;
- AE. arvestades, et vaesusriskiga üle 65-aastaste ja vanemate pensionäride osakaal ELis on alates 2013. aastast järk-järgult tõusnud;
- AF. arvestades, et eakad inimesed panustavad ühiskonda ja on seda teinud ka COVID-19 pandeemia ajal, nii töötajate, hooldajate kui ka vabatahtlikena; arvestades, et näiteks paljud eakad meditsiinitöötajad on pensionipõlvest tagasi pöördunud, et aidata kaasa pandeemia ohjeldamisele; arvestades, et mitteametlikud hooldajad, kes on enamasti naised, on suurendanud pingutusi, et hüvitada pandeemia ajal vähenenud haridus-, lastehoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust;
- AG. arvestades, et vananev elanikkond võib olla maapiirkondade kohalike traditsioonide, toidu ja eluviiside alaste teadmiste allikas, mida omakorda saab kasutada kohaliku turismi ja ettevõtluse arendamiseks;
- AH. arvestades, et peagi valmivas maapiirkondade pikaajalises visioonis antakse ülevaade ELi strateegiast, mille eesmärk on vähendada demograafiliste muutuste mõju meie sotsiaal-majanduslikule olukorrale;
- AI. arvestades, et uue põlvkonna pealekasv on üks ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) 2020. aasta järgseid eesesmärke; arvestades, et teadmussiire ja põlvkondadevaheline õpe on otsustava tähtsusega põlvkondadevahelise koostöö ja solidaarsuse suurendamisel ning vähendab seeläbi põlvkondadevahelist lõhet;

### ***Tervishoid ja hooldus***

- AJ. arvestades, et tervishoius tehnoloogia kasutamisest tulenevaid eetilisi riske tuleks alati

nõuetekohaselt arvesse võtta;

- AK. arvestades, et WHO määratleb tervena vananemist kui protsessi, mille puhul areneb ja säilib funktsionaalne võimekus, mis võimaldab heaolu vanemas eas; arvestades, et on olemas seos tajutava tervise ja sissetuleku vahel; arvestades, et 2017. aastal pidas vähem kui kolmandik (32,4 %) esimesse sissetulekukvintiili (madalaima sissetulekuga 20 % elanikkonnast) kuuluvatest eakatest oma tervist heaks või väga heaks, samal ajal kui 20 % kõrgeima sissetulekuga elanikkonna eakate seas oli see näitaja 54,7 %<sup>30</sup>; arvestades, et Euroopa terviseküsitlusuuringu tulemused näitavad, et enamikul eakatest esines kroonilisi haigusi või kaebusi ning ainult iga üheksas väitis, et tal selliseid probleeme ei ole, ning arvestades, et paljud puuded tekivad või avalduvad alles vanemas eas; arvestades, et peaaegu pooled ELi eakatest (65-aastased ja vanemad) teatasid, et neil on raskusi vähemalt ühe isikliku või koduse tegevusega<sup>31</sup>; arvestades, et umbes veerand ELi elanikkonnast koges 2018. aastal terviseprobleemidest tingitud kestvaid piiranguid<sup>32</sup>; arvestades, et umbes 15 %-l 60-aastastest ja vanematest täiskasvanutest esineb psüühikahäireid;
- AL. arvestades, et enamikus arenenud riikides loetakse eakateks 65-aastaseid ja vanemaid inimesi; arvestades, et vanuserühm 65+ on väga eriilmeline, selles leidub suuri erinevusi tervisliku seisundi, elustiili, staatuse ning sotsiaalsete ja elutingimuste osas; arvestades, et seetõttu tuleks üldistustest hoiduda; arvestades, et kui andmete kogumisel seada vanuse ülempiiriks 65 aastat, ei kajasta saadud andmed sageli eakate tegelikku ühiskondlikku ja majandustegevust ning jäävad ebatäpseks ja mittetäielikuks; arvestades, et sageli välistatakse eakad statistikast ja andmete kogumisest, kuna üle 65-aastaste isikute kohta tavaliselt statistikat ei koguta; arvestades, et see ei ole enam piisav, kuna kõrgema vanuseni jõudva elanikkonna osakaal kasvab;
- AM. arvestades, et enamikus Euroopa riikides on sooline hariduslõhe naistele soodne, kuid samas kaotavad naised emaduse tõttu tööturuvõimalusi, meestele aga tuleb isadus kasuks nii kõrgema tööhõivemäära kui ka kõrgema palga näol; arvestades, et on oluline näidata naiste raskusi emaduse kokkusobitamisel ametialase karjääri arenguga, kui neil vähenevad võimalused nii emaduseks kui ka ametialase karjääri arendamiseks; arvestades, et karjääri ja emaduse ühitamise katsed lõpevad tavaliselt sellega, et naised lükkavad emakssaamist edasi, vähendavad võimalikku laste arvu või jäävad hoopis lastetuks; arvestades, et kõik need tegurid viivad sündimuskordaja allapoole rahvastiku taastootmiseks vajalikku taset ja elanikkond vananeb;
- AN. arvestades, et vananemisega suureneb teiste abist sõltuvate või ravi ja pikaajalist hooldust vajavate inimeste arv; arvestades, et selliseid teenuseid vajajate arv on suurem 80-aastaste ja vanemate inimeste hulgas; arvestades, et vananemine süvendab sõltuvust, aga seda mõjutavad ka muud, näiteks sotsiaal-majanduslikud ja keskkonnategurid, haridustase, inimestevahelised suhted ja isiklik heaolu; arvestades, et hooldus- ja tugivajadused ning sobivad viisid autonoomia ja sõltumatuse tagamiseks on erinevad;

---

<sup>30</sup> Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019, lk 53.

<sup>31</sup> Eurostat, „Disability statistics – elderly needs for assistance and assistance“ (Puute statistika – eakate abivajadused), andmed 2019. aasta juuni seisuga.

<sup>32</sup> Eurostat, „Functional and activity limitations statistics“ (Funktsionaalsete ja tegevuspiirangute statistika), andmed 2020. aasta detsembri seisuga.

arvestades, et ülekaalukalt suurimat osa eakatest ülalpeetavatest hooldavad mitteametlikult ja enamasti tasuta naised, kes on ise vähemalt 60-aastased;

- AO. arvestades, et demograafilised muutused seavad mitteametlikud ja ka ametlikud hooldussüsteemid surve alla ja olukorda raskendab veelgi ametlike hooldustöötajate puudus; arvestades, et Eurofoundi uuringud näitavad vajadust tagada kergemate pikaajalise hoolduse vajadustega inimestele juurdepääs kodu- või ühiskondlikule hooldusele, seda nii mitteametlike hooldajate toetamiseks ja hooldajate elukvaliteedi parandamiseks kui ka tekkivate vajaduste kiireks märkamiseks ja rahuldamiseks;
- AP. arvestades, et ELis puudub ühtne ülalpeetavuse määratlus; arvestades, et kõrgem vanus ei tähenda tingimata ülalpeetavust;
- AQ. arvestades, et osa eakatest ei saa aktiivsena vananemise meetmetest ja poliitikast kasu mitmesuguste tegurite tõttu, nagu elukoht, tervislik seisund, motivatsiooni puudumine ning regulaarse füüsilise, vaimse, kultuurilise või sotsiaalse tegevuse ja vaba aja veetmise harjumuste või võimaluste puudumine; arvestades, et lisaks võib eakatel olla raske pääseda spordi- kultuuri- ja taastusravikeskustesse ning nad peavad leppima rahaliste piirangutega või nende isiklikule psühhofüüsilisele seisundile kohandatud tegevuse puudumise või ebapiisavusega; arvestades, et tõhusal aktiivsena vananemise strateegial võib olla positiivne mõju eakatele inimestele, ühiskonnale ja majandusele tervikuna;
- AR. arvestades, et naistele ja meestele tervena vananemiseks ja iseseisvaks toimetulekuks tingimuste loomine vanaduse kui eluetapi tervikliku käsitluse abil, samuti eluruumide ja kohaliku keskkonna kohandamisega viisil, mis võimaldab vanematel inimestel võimalikult kaua elada oma kodus ja koduümbruses, toob nii süsteemset kui ka individuaalset kasu;
- AS. arvestades, et hoolduse ja toetuse eesmärk peaks olema eakate inimeste autonoomia, sõltumatuse ja heaolu säilitamine; arvestades, et linnaplaneerimisel ja hooldeasutustelt kogukonnapõhiste teenuste ülemineku soodustamisel on keskse tähtsusega idee vananemisest oma kogukonnas eakatesõbralikus keskkonnas; arvestades, et lisaks on autonoomia ja sõltumatuse säilitamisel tähtsad sellised tingimused nagu eakatesõbralik keskkond ning teenuste, sealhulgas kvaliteetse eluaseme ja kogukonnapõhise hoolduse taskukohasus ja kättesaadavus; arvestades, et demograafilised muutused nõuavad tervisealaste erivajaduste rahuldamist ning tugiteenuste ja -rajatiste pakkumist;
- AT. arvestades, et levima on hakanud ebastandardised töövormid ja kuigi need võimaldavad hoolduskohustuste täitmisel paindlikkust, ei vasta need alati töötavate inimeste vajadustele, ning arvestades, et hoolduskava korraldamise võimatus raskendab naistel töö ja emaduse ühitamist;
- AU. arvestades, et terviseriskide, vigastuste ja krooniliste haiguste kuhjumine eluea jooksul suurendab puueteriski; arvestades, et eakad pöörduvad sagedamini üld- ja eriarstide poole, kuid mõnes liikmesriigis teatavad nad ka meditsiiniteenuste halvemast kättesaadavusest võrreldes kogu elanikkonnaga üldiselt, mille põhjuseks on muu hulgas meditsiiniteenuste hind, suured vahemaad ja pikad järjekorrad<sup>33</sup>; arvestades, et

---

<sup>33</sup> Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate

investeeringud hooldusmajandusse on esmatähtsad inimväärse elu tagamiseks kõigile, kes vajavad hooldust ja hooldajaid; arvestades, et vanematesse vanuserühmadesse kuuluvad inimesed on õrnemad ja seetõttu tabavad neid kergemini haigused ning eri haiguste, sealhulgas COVID-19 põhjustatud tüsistused ja surm; arvestades, et COVID-19 kriis on näidanud vajadust tugevamate tervishoiusüsteemide ja suurema intensiivravi võimekuse järele; arvestades, et seetõttu tuleks hooldusasutustes kiiremas korras tagada ravi ja isikukaitsevahendite kättesaadavus;

- AV. arvestades, et COVID-19 pandeemia on näidanud, et kättesaadavate ja kvaliteetsete avalike teenuste ja hooldusteenuste olemasolu vastab mõjusalt elanikkonna, sealhulgas eakate inimeste vajadustele, kes on pandeemia ajal mitmel puhul kogenud ja kogevad jätkuvalt vanuselist diskrimineerimist juurdepääsul meditsiini- ja hooldusteenustele, sealhulgas üldisi takistusi ravi saamisel; arvestades, et COVID-19 pandeemia demonstreeris taas korralike eluruumide, kvaliteetsete hooldusrajatiste ning piisavate hooldus- ja tugiteenuste puudumist; arvestades, et ELis on kõige kõrgemad COVID-19 nakatumis- ja suremusmäärad seotud hooldekodude, eakate ja puudega isikute majutusteenuste ja muude sotsiaalteenustega<sup>34</sup>; arvestades, et paljud eakad inimesed on pandeemia ajal surnud seetõttu, et paljud intensiivraviüksused olid ülekoormatud; arvestades, et mõnel juhul oli intensiivravi võimaldamist käsitleva otsuse üks peamisi kriteeriume patsiendi vanus; arvestades, et paljudel eakatel on olnud takistatud juurdepääs muule kui COVID-19 ravile, ja üldse on hooldusteenuseid pandeemia ajal vähendatud või täielikult peatatud;
- AW. arvestades, et ELi elanikkonna vananemine toob soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas uusi väljakutseid, kuna naised on endiselt peamised (nii tasustatud kui ka tasustamata) hooldustöö tegijad<sup>35</sup>; arvestades, et koroonaviiruse kriis on seda olukorda veelgi teravdanud;
- AX. arvestades, et eakad taluvad halvemini ekstreemseid ilmastikunähtusi, näiteks korduvaid kuumalaineid;

### **Õigus väärilt vananeda**

- AY. arvestades, et väarika elu tagamine tähendab töötajate õigust õigeaegselt pensionile jääda, mis võimaldab neil nautida pensioniiga tervena ja sõltumatuna; arvestades, et õigus vanaduspensionile peab olema seotud tööajaga ja see ei tohi sõltuda keskmise eeldatava eluea muutustest ega muudest põhjustest, mida kasutatakse töötajate survestamiseks; arvestades, et pensionile jäämise aeg peaks põhinema sissetulekul, mis võimaldab inimväärseid elamistingimusi, sealhulgas tervisekaitset, enda kultuurilist rikastamist ja uute oskuste omandamist, nii et pensionärid saaksid olla täielikult kaasatud oma elukoha sotsiaalsesse keskkonda;
- AZ. arvestades, et väarilt elamist, eriti eakate jaoks, ei saa eraldada õigusest

---

elule ELis), 2019, lk 70.

<sup>34</sup> Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus jt., „*High impact of COVID-19 in long-term care facilities, suggestion for monitoring in the EU/EEA*“ (COVID-19 suur mõju pikaajalise hoolduse asutustele, soovitus seireks ELis/EMPs), *Eurosurveillance*, kd. 25, v.-a. 22, 4. juuni 2020.

<sup>35</sup> Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „*Ageing societies, migration and climate change bring new challenges for gender equality*“ (Vananevad ühiskonnad, ränne ja kliimamuutused toovad soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas esile uusi probleeme), 10. detsember 2019.

kättesaadavale eluasemele sanitaarsetes ja mugavates tingimustes, mis võimaldaks neil vananeda sotsiaalse ja perekondliku kaitse all; arvestades, et paljudes kinnisvaraspekulatsioonidega seotud olukordades on eakad esimestena välja tõstetud, mis on suurendanud nende sotsiaalset eraldatust ja funktsionaalset sõltuvust;

- BA. arvestades, et naised ja eriti üksikemad on suuremas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus, mis tuleneb muu hulgas jätkuvast soolise tööhõive probleemist, palga- ja pensionilõhest, sagedasematest tööelu katkestustest pere- ja hoolduskohustuste tõttu ja sagedasemast osaaajatööst<sup>36</sup>, teinekord ka ebakindlastest ja ajutistest töösuhetest<sup>37</sup>; arvestades, et need tegurid raskendavad paljudel naistel raha säästmist hilisemaks eluks ja muudavad nad eriti haavatavaks eakate vaesuse suhtes;
- BB. arvestades, et Eurostati andmetel saavad naised kõigis ELi liikmesriikides meestest madalamat pensioni; arvestades, et 65-aastased ja vanemad naised saavad ELis pensioni, mis on keskmiselt 30 % madalam kui meestel;
- BC. arvestades, et Eurobaromeetri 2019. aasta uuring näitab, et ELis tunneb 40 % inimestest end vanuse alusel diskrimineerituna; arvestades, et vanussurvet esineb eri tasanditel ja see avaldub eri vormides, sealhulgas individuaalsetes lähenemisviisides ja enesetajus ning põlvkondadevahelistes suhetes; arvestades, et on tõestatud, et vanussurve halvendab tervist ja alandab eeldatavat eluiga, takistab täielikku osalemist ühiskondlikus, kultuuri- ja tsiviilelus ning võib piirata eakate juurdepääsu teenustele või aktiivset osalemist nii riiklikul kui ka ELi tööturul ja töökohal pakutavates teenustes, põhjustades marginaliseerumist ja sotsiaalset tõrjutust; arvestades, et viimase Euroopa töötingimuste uuringu kohaselt oli vanuseline diskrimineerimine kõige levinum töökohal diskrimineerimise vorm; arvestades, et muud eakate nimetatud diskrimineerimise vormid hõlmasid näiteks finantstoodete ja -teenuste kättesaadavust, tervishoidu, haridust, koolitust ja vaba aja veetmist<sup>38</sup>; arvestades, et aktiivsena vananemise, põlvkondadevahelise solidaarsuse suurendamise ja eakamate töötajate kogemuste ärakasutamise jaoks on väga tähtis vanuselise diskrimineerimise ja vanuseliste stereotüüpide edukas kõrvaldamine, sealhulgas tööturul; arvestades, et selles osas on oluline ka kaupade ja teenuste võrdne kättesaadavus;
- BD. arvestades, et WHO sõnul on aktiivsena vananemine tervise-, osalemis- ja turvalisusvõimaluste optimeerimise protsess vananemisel kogetava elukvaliteedi parandamiseks, mis võimaldab inimestel kogu elu kestel realiseerida oma heaolu potentsiaali ja osaleda ühiskonnas vastavalt oma vajadustele, soovidele ja võimetele, ning pakub neile seejuures piisavat kaitset, turvalisust ja hooldust, kui nad abi vajavad;
- BE. arvestades, et EL ja mitmed liikmesriigid osalevad aktiivselt aruteludes eakate õigusi kaitsvate uute rahvusvaheliste õigusaktide teemal; arvestades, et selliseid rahvusvahelisi arutelusid tuleks aktiivselt toetada ja julgustada; arvestades, et nõukogu direktiiviga 2000/78/EÜ luuakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja

<sup>36</sup> 2018. aastal töötas ELi 27 liikmesriigis osalise tööajaga 30,5 % naistest ja 9,2 % meestest (Eurostati tööjõu-uuring).

<sup>37</sup> Tähtajaliste töölepingute osakaal 15–64-aastaste töötajate hulgas ei ole viimastel aastatel muutunud. 2018. aastal moodustasid need 12,1 % kogu tööhõivest. Naiste seas on see näitaja pisut kõrgem (13,1 %) kui meeste seas (11,2 %) (Eurostat).

<sup>38</sup> Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti bulletäänid koroonaviiruse pandeemia mõju kohta põhiõigustele ELis: bulletään nr 3, juuni 2020 (vanemaealised) ja bulletään nr 6, 30. november 2020 (sotsiaalõigused).

kutsealale pääsemisel, kuid see ei käsitle diskrimineerimist muudes ühiskonnaelu valdkondades ega mitmekordset diskrimineerimist;

- BF. arvestades, et mõnikord langevad eakad vägivalla, väärkohtlemise ja muude murettekitavate tegevuste (pettused ja ebaausad äritavad, õigusvõimest ja ise oma asjade ajamise võimalustest ilmajätmine) ohvriks; arvestades, et eakate vastaste kuritarvituste kui nähtuse kohta tuleks koguda rohkem andmeid ning uurida selle esinemissagedust ja tõkestamise viise; arvestades, et vaja on põhjalikumaid eakate väärkohtlemist kajastavaid andmeid;
- BG. arvestades, et EL rahastab eakate vastaste kuritegude tõkestamise valdkonnas selliseid katseprojekte nagu EuROPeAN, MILCEA ja WeDO;
- BH. arvestades, et kauges ja maapiirkondades elavatel eakatel inimestel võivad olla suuremad vanusega seotud riskid, sealhulgas vaesus, kehvem juurdepääs kvaliteetsele tervishoiule ja teenustele, nõrgem sotsiaalne tugi, vähem võimalusi sotsiaalseks suhtlemiseks ja ühistransporditeenuste puudumine;

### ***Tööhõive ja aktiivsena vananemine***

- BI. arvestades, et 2012. aasta Eurobaromeetri uuringu kohaselt ei toetanud 60 % ELi elanikest seadusjärgse pensioniea tõstmist ja 61 % oli arvamusel, et kõigil peaks olema võimalik jätkata tööd ka pärast seadusjärgsesse pensioniikka jõudmist; arvestades, et sõltuvalt oma rahalistest vajadustest eelistaksid ligi pooled töötajad vanuses 50+ töötada vähem tunde, samas kui oluline osa pensionäridest eelistaks töötada vähemalt mõned tunnid nädalas<sup>39</sup>; arvestades, et pensionieas töötamine on seotud töökoha poliitikaga, mis toetab tööalast konkurentsivõimet ja töötajate pikemaajalist töötamist, kui nad seda soovivad; arvestades, et mittetöötavate eakate palkamise määrad on siiski äärmiselt madalad ja eakatel inimestel on suur oht pikaajaliselt töötuks jääda; arvestades, et 55–64 aasta vanuste inimeste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse määr on ELi keskmisest kõrgem; arvestades, et 56 % ELi inimestest on mures, et nende sissetulek vanaduses ei ole piisav<sup>40</sup>; arvestades, et vananedes väheneb uue töö leidmise tõenäosus, seda osalt struktuuriliste takistuste, sealhulgas vanuselise diskrimineerimise tõttu<sup>41</sup>; arvestades, et andmed näitavad pensionil olevate, kuid omal soovil jätkuvalt töötavate inimeste suuremat eluga rahulolu, võrreldes pensionäridega keskmiselt<sup>42</sup>; arvestades, et elu eesmärgi tajumine tavaliselt kahaneb pärast 50. eluaastat, kuid on endiselt palju tugevam nendel inimestel, kes pärast pensionile jäämist jätkuvalt töötavad või tegelevad lapsehoolduse või pikaajalise hooldusega<sup>43</sup>; arvestades, et eakate töötuse vähendamine on ELis endiselt väga oluline;
- BJ. arvestades, et sobivad töö- ja tööhõivetingimused, sealhulgas parem tervishoid ja -ohutus ning töö- ja eraelu parem tasakaalustatus, eakohane töökeskkond, väiksem töömaht ja sõltumatus tööaja valikul võivad aidata ja julgustada paljusid eakaid

---

<sup>39</sup> Eurofoundi 19. mai 2021. aasta artikkel pealkirjaga „Pensionilejäämine“.

<sup>40</sup> Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 79.

<sup>41</sup> Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 77.

<sup>42</sup> Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 15.

<sup>43</sup> Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 26.



tööturule jääma, kui nad seda soovivad;

- BK. arvestades, et erilist tähelepanu tuleb pöörata füüsiliselt ja psühholoogiliselt väga nõudlikku tööd tegevate töötajate vajadustele; arvestades, et seda probleemi saab lahendada tööohutuse ja -tervishoiu strateegiate, töö- ja eraelu tasakaalu toetavate poliitikameetmete, töö- või väljaspool seda pakutavate haridus- ja koolitusvõimaluste kättesaadavuse ja kasutamise, põlvkondadevahelise töökohavahetuse toetamise ja järkjärgulise pensionile jäämise võimaluse kaudu, ning see on kasulik nii üksikisikutele kui ka ühiskonnale tervikuna;
- BL. arvestades, et eakam ja vähemate tööealistega EL võib seada surve alla riikide eelarved ning sotsiaalkindlustus- ja tervishoiusüsteemid; arvestades, et 2070. aastaks prognoositakse vananemisega seotud kogukulude<sup>44</sup> suuruseks 26,7 % SKPst<sup>45</sup>; arvestades, et komisjoni tellimusel 2018. aastal tehtud hõbedast majandust (50-aastased ja vanemad inimesed) käsitleva uuringu kohaselt on selle majanduse panus SKPsse 2025. aastaks kuni 6,4 triljonit eurot ja selles töötab 88 miljonit inimest; arvestades, et see oleks 32 % ELi SKPst ja 38 % ELi tööhõivest<sup>46</sup>;
- BM. arvestades, et elutsükliühise perspektiivi edendamine ja tööandjate teadlikkuse suurendamine eakohase töökeskkonna tähtsusest on aktiivsena vananemise jaoks väga oluline; arvestades, et noorte ja eakate töötuse vähendamine on paljudes piirkondades endiselt peamine väljakutse; arvestades, et EL ja liikmesriigid ei ole veel suutnud tööturuprobleemidele nõuetekohaselt reageerida; arvestades, et on vaja kohandada eakate töötajate oskusi, keda majanduse ümberkorraldamine eriti ohustab, ja jätkuvalt toetada eakate liikuvust tööturul ning eriti nende uuesti tööle asumist;
- BN. arvestades, et tihtipeale ei soovi tööandjad pakkuda eakatele töötajatele piisavat koolitust; arvestades, et elukestev õpe soodustab aktiivsena vananemist ning võimaldab inimestel töötada ja täiel määral ühiskonnaelus osaleda; arvestades, et Euroopa Parlament on vastu võtnud resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm „Erasmus+“;
- BO. arvestades, et kvaliteetse tööhõive tagamine, mis hõlmab inimväärset palka, tööohutust ja -tervishoidu ja töö- ja eraelu head tasakaalustamist kogu töötajate karjääri kestel, on kestliku tööelu ning pärast pensionile jäämist aktiivsena ja tervena vananemise eeltingimus; arvestades, et see tähendab lisaks kutsealaste riskide esinemissageduse vähendamisele ka töötajate tervislike harjumuste edendamist ja toetamist ning tegelemist selliste riskidega nagu psühhosotsiaalsed häired ja luu- ja lihaskonna vaevused; arvestades, et vanemate töötajate tervist ja töövõimet ei määra mitte nende vanus, vaid rida selliseid tihedalt seotud tegureid nagu individuaalne elustiil ja kokkupuude ohtudega töökohal<sup>47</sup>; arvestades, et kvaliteetsed ning ohutud ja tervislikud

<sup>44</sup> Rahvastiku vananemise aruande (2018) kohaselt lähtutakse vananemise kogukulude arvutamisel avaliku sektori kulutustest pensionidele, tervishoiule, pikaajalisele hooldusele, haridusele ja töötushüvitistele.

<sup>45</sup> Komisjoni 25. mai 2018. aasta institutsioonidevaheline dokument pealkirjaga „*The 2018 Ageing Report: Economic & Budgetary Projections for the 28 EU Member States (2016–2070)*“ (Rahvastiku vananemise aruanne (2018). Majandus- ja eelarveprognoosid Euroopa Liidu 28 liikmesriigis (2016–2070)).

<sup>46</sup> Komisjoni 12. aprilli 2018. aasta aruanne hõbedase majanduse kohta.

<sup>47</sup> Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Ameti 4. oktoobri 2016. aasta aruanne „*The ageing workforce: Implications for occupational safety and health – A research review*“ (Vananev töötajaskond ning selle mõju tööohutusele ja -tervishoiule. Teaduslik ülevaade).

töökohad pole olulised mitte ainult töötajate heaolu, vaid ka ettevõtete konkurentsivõime ja hoolekandesüsteemide kestlikkuse jaoks;

- BP. arvestades, et demograafiliste muutuste mõju tööturul on toonud esile ettevõtete juhtimise ja töömeetodite edasise täiustamise olulisuse ning digitaalsete lahenduste, näiteks kaugtöö tähtsuse, eriti COVID-19 pandeemia kontekstis, kuna need pakuvad arvukaid võimalusi töötajate, sealhulgas pensionieale lähenevate töötajate töötingimuste parandamiseks ja loovad kaasavama töökeskkonna, eriti puudega inimeste jaoks ning töö ja eraelu paremaks tasakaalustamiseks;
- BQ. arvestades, et kõrge töötuse määraga piirkondi iseloomustab kõrgem vananemise määr ja rahvastiku kahanemine;
- BR. arvestades, et 2019. aastal oli 55–64-aastaste vanuserühma kuuluvate töötajate osakaal 59,1 % ELi töötajaskonnast<sup>48</sup>; arvestades, et 2016. aastal oli umbes kolmandik põllumajanduslike pereettevõtete juhtidest 65-aastased või vanemad ja enamused (57 %) olid vähemalt 55-aastased või vanemad; arvestades, et ainult iga kümnes põllumajandusettevõtte juht oli alla 40-aastane;

### ***Demograafiliste probleemide lahendamine ELi vahendite toel***

- BS. arvestades, et aktiivsena vananemise strateegiaid edendavad programmid, projektid ja meetmed peaksid kajastuma kõigis poliitikavaldkondades, ning arvestades, et liikmesriigid peaksid demograafiliste probleemide lahendamiseks kasutama kõiki selliseid kättesaadavaid ELi vahendeid nagu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja Euroopa ühendamise rahastu; arvestades, et ELi vahendid hõlbustavad elutähtsa taristu tagamist;
- BT. arvestades, et sellised algatused nagu auhind „Access City“ soodustavad avalike ruumide kohandamist eakate ja piiratud liikumisvõimega inimeste vajadustega ja suurendavad nende sõltumatust; arvestades, et lisaks nende elukvaliteedi parandamisele ning sotsiaalse kaasatuse ja põhiõiguste võrdse kasutamise tagamisele võivad sellised algatused avaldada ka positiivset majanduslikku mõju;
- BU. arvestades et alates 2010. aastast on ühe inimesega leibkondade arv kasvanud 19 % võrra; arvestades, et 2019. aastal elas ELis vanuses 65+ naistest üksi 40 %, mis on üksi elavate meeste osakaalust üle kahe korra rohkem<sup>49</sup>; arvestades, et paljudes liikmesriikides on noorte, vallaliste, eakate, samuti puudega, krooniliste haiguste ja funktsionaalsete piirangutega inimeste eluasemetingimused sageli puudulikud kas juurdepääsuraskuste, madalate kvaliteedinõuete või kõrgete elamis- ja eluasemekulude tõttu; arvestades, et eluruumid peaksid olema taskukohased, juurdepääsetavad, ohutud ja mugavad, ja seda mitte ainult eakate jaoks; arvestades, et kui eakad ei ole oma kodu omanikud, on võimalus, et nad seda renoveerivad, väiksem;
- BV. arvestades, et inimõigused on universaalsed, võõrandamatud, jagamatud, üksteisest sõltuvad ja omavahel seotud ning kuuluvad kõigile inimestele ja kõigile põlvkondadele

<sup>48</sup> Eurostat, „Eakate töötajate tööhõive määr, vanuserühm 55–64“, vaadatud 2. juunil 2021.

<sup>49</sup> Komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruanne demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241), lk 10.

ilma igasuguse diskrimineerimiseta; arvestades, et eakad, sealhulgas puudega inimesed on ühiskonna jaoks väärtuslikud ja peaksid seetõttu ühiskonnaelus täiel määral osalema ning elama oma elu nii väärikalt ja sõltumatult kui võimalik; arvestades, et ELi majanduse taastumist peab suunama põlvkondadevaheline solidaarsus ning püüd luua õiglasem, kaasavam ja vastupanuvõimelisem ühiskond, kus kedagi ei jäeta kõrvale;

- BW. arvestades, et kõik liikmesriigid ja EL on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osalised ja on seega juriidiliselt kohustatud tagama üksikisikute sõltumatuse, mittediskrimineerimise, täieliku ja mõjusa ühiskonnaelus osalemise ning võrdsed võimalused ja juurdepääsetavuse; arvestades, et Euroopa Liidus on üle 80 miljoni puudega inimese, kellest enamik on naised ja tütarlapsed, ning arvestades, et enamik puudeid tekib vanusega; arvestades, et eakad puudega inimesed on suuremas vaesuse ja diskrimineerimise ohus<sup>50</sup>; arvestades, et vananemispoliitika peab tagama puudega inimeste kaitse ja sotsiaalse kaasamise ning nende juurdepääsu tööturule ja teenustele; arvestades, et liikuvusel on sõltumatuna elamise edendamisel keskne tähtsus; arvestades, et kriitiline tähtsus on täielikult ligipääsetava uksest ukseni transpordiühenduse tagamisel;
- BX. arvestades, et neurodegeneratiivsed haigused, nagu Alzheimeri tõbi ja muud dementsuse vormid, jäävad enamikus Euroopa riikides sageli diagnoosimata; arvestades, et on selgeid viiteid sellele, et praegune 9 miljoni suurune kinnitatud dementsusjuhtumite arv kahekordistub 2050. aastaks<sup>51</sup>; arvestades, et dementsus on Euroopa Liidus peamine eakate sõltuvuse ja puude põhjus, mis mõjutab praegu umbes 10 miljonit inimest, ning et aastaks 2030 prognoositakse selle levimuse kahekordistumist;
- BY. arvestades, et ÜPP on endiselt peamine vahend maamajanduse ja töökohtade loomise toetamiseks maapiirkondades;
- BZ. arvestades, et meie toiduga kindlustatus sõltub sellest, kui edukalt toimub põllumajanduses uue põlvkonna pealekasv;

### ***Eakate diskrimineerimise vastane võitlus***

1. rõhutab, et eakamate väärtustamine ja nende diskrimineerimise vastu võitlemine on võimalik ainult sotsiaalse, kultuurilise ja majandusliku kaasatuse poliitika kaudu, mis keskendub õiglase pensioni tagamisele, mis tagab hea elukvaliteedi; rõhutab seepärast avalike sotsiaalkindlustussüsteemide tähtsust, mis on jaotatavad ja põhinevad põlvkondadevahelisel panustaval solidaarsusel ning pakuvad kõigile sõltumata nende enda panusest (mis on eriti oluline näiteks naistele, kes on oma karjääri ajal olnud hooldajad) inimväärset elukvaliteeti, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuseta;
2. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama jõupingutusi, et võidelda eakamate inimeste, eelkõige naiste diskrimineerimise kõigi vormide vastu, eelkõige tööhõive, finantstoodete ja -teenuste kättesaadavuse, tervishoiu, eluaseme, sõltumatuse edendamise, hariduse, koolituse ja vaba aja veetmise valdkonnas; kutsub ühtlasi

---

<sup>50</sup> Komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruanne demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241), lk 22.

<sup>51</sup> Organisatsiooni Alzheimer Europe 17. veebruari 2020. aasta aruanne „*Dementia in Europe Yearbook 2019: Estimating the prevalence of dementia in Europe*“ (Dementsus Euroopas. Aastaraamat 2019. Dementsuse levimuse hindamine Euroopas).

komisjoni ja liikmesriike üles edendama positiivset arusaama vanusest ühiskonnas ja vanemate inimeste sotsiaalsest kaasatusest, stimuleerides asjakohaste meetmete abil eakatega arvestavat keskkonda ELis, ning toetama heade tavade vahetamist kõigil valitsemistasanditel ja tugevdama oma toetust ELi hõbedasele majandusele; kutsub komisjoni üles kasutama direktiivi 2000/78/EÜ rakendusaruannet 20 aasta pärast selle jõustumist, et kavandada vanuselise diskrimineerimise vastase raamistiku tugevdamist tööhõives ja kutsealal;

3. peab praegust soolist pensionilõhet kahetsusväärseks ja palub liikmesriikidel välja pakkuda konkreetseid meetmeid selle kaotamiseks, muu hulgas soolise palgalõhe vähendamise ja naiste tööhõivemäära suurendamise teel, võttes kasutusele töö- ja eraelu tasakaalustamise meetmed, võideldes ebakindla ja mitteametliku töö vastu ning tagades kõigile miinimumsissetuleku;
4. rõhutab, et seadusliku pensioniea pikendamine ei ole piisav vahend praeguse majandusliku ja sotsiaalse kriisi ohjamiseks ja lahendamiseks, kuna see võib veelgi halvendada eakamate töötajate põhiõigusi;
5. rõhutab, et maapiirkondades on naistele rohkemate võimaluste pakkumiseks oluline järgmises mitmeaastases finantsraamistikus säilitada selleks ette nähtud olemasolev alaprogramm; palub eelkõige toetada naispõlluharijaid maale juurdepääsu, sisseseade toetuse ja sotsiaalkindlustuse tagamise meetmete abil;
6. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kuulutama välja põlvkondadevahelise solidaarsuse ja aktiivsena vananemise aasta, võttes eeskujuks Euroopa põlvkondadevahelise solidaarsuse päeva ning aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) eesmärgid ja mõtted, et suurendada teadlikkust eakamate inimeste probleemidest ja edendada nende leevendamise strateegiaid, samuti kummutada stereotüüpe ja eelarvamusi, tugevdada põlvkondadevahelisi sidemeid ja solidaarsust, võidelda sotsiaalse tõrjutusega ja käsitleda seksuaaltervise küsimusi; rõhutab selle algatuse tähtsust mitte ainult demograafiliste muutuste, vaid ka koroonaviiruse pandeemia kontekstis, mis on kõige rängemalt tabanud vanemaid inimesi ja nende hooldajaid; kutsub samuti liikmesriike üles demograafiliste probleemide lahendamisel nõu pidama teadusekspertide ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega; kutsub komisjoni ja nõukogu üles kiiresti rakendama nõukogu järeldusi eakate inimõiguste, osaluse ja heaolu kohta digiajastul, sealhulgas looma tööelujärgse osalemise ja vabatahtliku töö digitaalse platvormi ning edendama põlvkondadevahelist suhtlust ja sidemeid;
7. tuletab meelde, et soolisest palgalõhest tulenev sooline pensionilõhe on 37 % ning tuleneb kogu naiste tööea jooksul kogetud ebavõrdsusest ja tööturult puudumise perioodidest, mis on naistele peale sunnitud mitmekordse ebavõrdsuse ja diskrimineerimise mitmesuguste vormidega; rõhutab vajadust selle lõhega demograafilisi muutusi arvesse võttes kiiresti tegelda, arvestades, et selle mõju tunnevad vanemad naised teravalt veel pikka aega;
8. väljendab heameelt komisjoni 27. jaanuari 2021. aasta rohelise raamatu „Elanikkonna vananemine. Põlvkondadevahelise solidaarsuse ja vastutuse edendamine“ üle; kutsub komisjoni üles koostama demograafilisi muutusi ja põlvkondadevahelist solidaarsust

käsitleva ELi tegevuskava, võttes arvesse üksikute vanuserühmade olukorra mitmekesisust ja keerukust, aga ka liikmesriikide erisusi; rõhutab, et selline kava peaks olema sotsiaalselt kaasav ning selle eesmärk peaks olema võimaldada inimväärset, aktiivse ja tervena vananemist ning see tuleks välja töötada kooskõlas WHO tervena vananemise aastakümnega ja kaasama kõigi põlvkondade esindajaid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama kestliku arengu eesmärkide rakendamisel erilist tähelepanu eakate olukorrale; kordab oma üleskutset liikmesriikidele võtta viivitamata vastu esildatud nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isiku usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, mis on hädavajalik võitlemiseks igasuguse diskrimineerimise vastu ühiskonnaelu kõigis valdkondades, samuti mitmekordse diskrimineerimise vastu;

9. on arvamusel, et maapiirkondade pikaajalises käsituses tuleb erilist tähelepanu pöörata eakate maakogukondade tegevusse aktiivse kaasamise programmidele;
10. rõhutab vajadust tõhusamalt uurida ja ennetada eakate vastu suunatud vägivalda;
11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ratifitseerima ja rakendama Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni;

#### ***Eakate inimeste tervishoid ja pikaajaline hooldus***

12. rõhutab, et eakaid naisi mõjutavad kõrged pikaajalise hoolduse kulud rohkem, kuna naiste keskmine eluiga on pikem, samas kui nende tervis on elukaare lõpus halvem, suurendades nende vajadust pikaajalise hoolduse ja abi järele; tuletab ühtlasi meelde, et naised moodustavad enamiku mitteametlikest hooldajatest ning see jätab eelkõige eakatele tööealistele naistele vähem võimalusi tööturule pääsemiseks ja pensioniõiguste omandamiseks;
13. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koostama ja vastu võtma kõrvalisest abist sõltuvuse ühtse määratluse, võttes arvesse ka mitteametlike hooldajate vajadusi; rõhutab, et tõhusate hooldussüsteemide loomiseks hooldusvajadusega, eelkõige eakatele inimestele tuleb vajaliku hoolduse määra hindamiseks võtta vastu ühtne määratlus ja süsteem; rõhutab, et edendada tuleb hooldusvajadusega isikute individuaalse kvaliteetse toetamise strateegiaid; rõhutab, et arvesse tuleks võtta eri haigustega, sealhulgas neurodegeneratiivsete haigustega (nt Alzheimeri tõbi ja dementsus) inimeste erivajadusi alates diagnoosimisest kuni ravi ja pikaajalise hoolduseni;
14. juhib tähelepanu paindlike töövormide tähtsusele, millega võimaldatakse naistel ja meestel ühitada töö- ja pereelu, ning vajadusele korraldada teadlikkust suurendavaid kampaaniaid majapidamistöõde ning hoolduse ja põetamise võrdse jagamise kohta, teha suuremaid investeeringuid hooldusteenuste taristusse ning võtta kasutusele võrdse kestusega, mitteülekantav ja tasustatud ema- ja isapuhkus, et saavutada edusamme tasustatud ja tasustamata töö võrdsemas jaotumises naiste ja meeste vahel;
15. rõhutab vajadust võidelda soolise segmenteerumise vastu tööturul, eriti tulevikku suunatud ja kõrgepalgaliste karjääride puhul sellistes valdkondades nagu teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM), info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja digitaalsektor; rõhutab elukestva hariduse tähtsust nendes valdkondades, sealhulgas eakamate naiste puhul, et suurendada nende jätkuvat osalemist tööturul;

16. kutsub liikmesriike üles tagama võrdse juurdepääsu tervishoiu- ja hooldusteenustele, sealhulgas kodus, samuti hooldekodus toimuvale või kogukonnapõhisele pikaajalisele hooldusravile ja palliatiivsele ravile ilma igasuguse diskrimineerimiseta;
17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaitsma ja edendama seksuaal- ja reproduktiivõigusi ning tagama üldise juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervishoiuteenustele ja -kaupadele;
18. rõhutab, et ülioluline on kaitsta täielikult eakate õigust hooldusele ja toetusele, võimaldades neile juurdepääsu taskukohastele, kvaliteetsetele ja terviklikele hooldus- ja tugiteenustele, mis on kohandatud individuaalsetele vajadustele, ning edendades heaolu, autonoomiat, iseseisvust ja kogukonda kaasatust ilma mis tahes vormis diskrimineerimiseta; rõhutab, et piisavalt rahastatud sotsiaalkaitsesüsteemidel on keskne roll hoolduse taskukohaseks ja tegelikult kättesaadavaks muutmisel;
19. kutsub komisjoni üles esitama Euroopa hooldeleppe ja Euroopa hooldajate programmi, mille eesmärk on üleminek hooldusmajandusele koos asjakohaste investeeringute ja ELi tasandi õigusaktidega, lähtudes terviklikust lähenemisviisist kõigile hooldusvajadustele ja -teenustele ning kehtestades kvaliteedijuhised kõigiks eluetappideks, sealhulgas lastele, eakatele ja pikaajaliste vajadustega inimestele, eesmärgiga kindlaks teha mitteametliku hoolduse liigid ja neid tunnustada ning tagada hooldajatele muu hulgas rahaline tugi, sobivad puhkused ja taskukohased teenused;
20. nõuab, et naiste suurema tööhõivemäära edendamiseks võetaks vajalikke meetmeid, näiteks taskukohased hooldus- ja lapsehoiuteenused, piisava kestusega vanemapuhkused ning tööaja ja töökoha paindlikkus ka meestele; juhib tähelepanu sellele, et OECD prognooside kohaselt kasvaks meeste ja naiste võrdse osalemise määra korral SKP elaniku kohta 2030. aastaks 12,4 %;
21. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles järgima lähenemisviisi „Tervis kõikides poliitikavaldkondades“, hinnates poliitikalikute mõju tervisele kõigis asjaomastes valdkondades;
22. tuletab meelde, et kõrgem sündimus eeldab rohkem töövõimalusi, stabiilset tööhõivet ja eluaset, inimväärseid töö- ja elutingimusi, paindlikku töökorraldust, soodsat peretoetust ja tasulist vanemapuhkust mõlemale vanemale, kvaliteetset lapsehoidu esimestest eluaastatest peale ja võrdset tasustamata hooldus- ja koduste kohustuste jaotust meeste ja naiste vahel; rõhutab, et demograafiliste muutuste ja eeldatava eluea pikenemise valguses on esmatähtis tagada naiste täielik osalemine tööturul ilma karjääripauside, -katkestuste või osalisele tööajale ja ajutisele tööle siirdumiseta, kuna see vähendab vanemaealiste naiste vaesusrisiki; nõuab seetõttu tungivalt, et liikmesriigid võtaksid töö- ja eraelu tasakaalu direktiivi kiiresti ja täielikult üle ning asuksid seda rakendama, ning kutsub liikmesriike üles direktiivis sätestatud miinimumnõuetest enamat tegema;
23. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles uurima täiendavalt kasutajasõbraliku, turvalise ja kättesaadava digitaaltehnoloogia, näiteks kaughoolduse ja -meditsiini kasutamise võimalusi, eriti väheneva rahvaarvuga ja kaugemates piirkondades; rõhutab, et nende tehnoloogiate kasutamine peaks olema täielikus kooskõlas kehtiva andmekaitseraamistikuga, samas kui tervishoiu valdkonnas tehnoloogia kasutamiseiga seotud eetilisi küsimusi tuleks alati nõuetekohaselt arvesse võtta; kutsub liikmesriike

üles looma algkoolide ja lasteaedade lähedusse eakate päevakeskusi, mis soodustaks põlvkondadevaheliste sidemete loomist;

24. leiab, et igaühel peaks olema õigus valida endale kvaliteetseid ning talle ja tema perekonnale sobivaid hooldusteenuseid; leiab, et hooldusteenuste arendamisel tuleks arvesse võtta kõiki kasutajarühmi ja nende erisusi, samuti eelistusi vajalike hooldusteenuste valikul, mis võivad olla väga erinevad; märgib, et hooldusteenused tuleks välja töötada nii, et tõhustada järjepidevat hooldust, ennetavat tervishoidu, taastusravi ja iseseisvat elu;
25. nõuab õigusraamistiku kehtestamist, millega tagatakse kvaliteetsed hooldusteenused ning kaughoolduse ja telemeditsiini võimalused, andes hooldustöötajatele õiguslikud tagatised ja sätestades koolituseks vajalikud nõuded, et tagada kõigile ELi kodanikele vanusest sõltumatult hooldusteenus ja esmatasandi arstiabi kõigis geograafilistes piirkondades;
26. julgustab liikmesriike toetama paindlikke, piisavaid ja kohandatud hooldusmudeleid ning rõhutab, et tööealiste eakamate inimeste aktiivse ja tervena vananemine, heaolu ja tööalane konkurentsivõime on sotsiaalkindlustus- ja hooldussüsteemide jätkusuutlikkuse tagamisel esmatähtsad; kutsub liikmesriike üles toetama eakatele sobiva elukeskkonna ning kodu-, pere- ja kogukonnapõhiste hoolduslahenduste arendamist, sealhulgas dementsuse all kannatavatele inimestele, arendama tugiteenuste ja meditsiinivarustuse avalikku võrgustikku, edendama liikuvust, iseseisvat elu, sotsiaalset kaasatust ja autonoomiat ning hõlbustama kodanikuühiskonna ja sotsiaalmajanduse algatusi nendes küsimustes;
27. kutsub liikmesriike üles tunnustama paremini mitteametliku hoolduse väärtust, parandama sotsiaalkaitset ja mitteametlike hooldajate toetamise eri vorme, pakkuma mitteametlikele hooldajatele professionaalset tuge, koolitust ja vastastikust nõustamist ning nägema tihedas koostöös sotsiaalpartneritega ette eakate, eriti ajutist hooldust ja päevahoiuteenuseid vajavate eakate eest hoolitsevatele pereliikmetele tugiteenused, sealhulgas paindliku töökorralduse; soovib liikmesriikidel kehtestada sihtotstarbelisi strateegiaid mitteametlike hooldajate abistamiseks, nende panuse tunnustamiseks eakate hooldamisel ning esitada ettepanekuid piisavate abiteenuste kohta; rõhutab, et mitteametliku hoolduse pakkumine peaks olema üks valikuvõimalusi ja edendada tuleks ametlikke hooldusteenuseid;
28. julgustab liikmesriike arendama vabatahtlikku tegevust ja abi eakatele inimestele, kuna sellel on kriisiolukordades eriline roll, mida oli näha COVID-19 pandeemia ajal;
29. kutsub liikmesriike üles võitlema naiste vaesuse vastu, eriti hilisemas eas, sest sellel on ebasoodne mõju nii naiste sotsiaalkindlustusele kui ka ELi SKP tasemele, ning tagama, et töötajatel oleks piisav sotsiaalkaitse;
30. kutsub liikmesriike üles tagama juurdepääsu rehabilitatsiooni- ja taasintegreerimisteenustele, et toetada eakamate töötajate naasmist tööturule pärast tervisega seotud karjäärikatkestusi, kui nad seda soovivad, kuna aktiivsena vananemine on tervise seisukohast otsustava tähtsusega;
31. rõhutab, et vaesuse feminiseerumine on tingitud mitmest tegurist, sealhulgas soolisest

ebavõrdsusest karjääri edenemisel, asjaolust, et naised töötavad sageli mittestandardsete lepingutega, elukaaslasi abistavate füüsilisest isikust töötajate sotsiaalkindlustusstaatuse puudumisest ja üksikemade leibkondades valitsevast vaesusest;

32. rõhutab, et COVID-19 puhang on näidanud, kui vajalikud on liikmesriikide tugevad, kaasavad ja kriisikindlad tervishoiusüsteemid; kutsub liikmesriike üles tagama tervishoiu- ja hooldusteenuste valdkonnas piisaval arvul spetsialistide olemasolu ning tagama geriaatrilise abi kättesaadavuse kogu ELis; kutsub liikmesriike üles tagama meditsiini- ja hooldustöödele nõuetekohased töö- ja tööhõivetingimused, et tagada pakutava hoolduse kvaliteet; nõuab stiimulite loomist eakate hooldaja elukutse omandamiseks;

### ***Sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus***

33. kutsub liikmesriike üles tagama eakatele inimväärse elatustaseme ning kutsub neid sellega seoses üles jagama häid tavasid, eriti seoses miinimumpensioni kehtestamisega;
34. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja soovitused vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohu vähendamiseks vanemas eas, keskendudes eelkõige soolisele pensionilõhele, eakatele puuetega inimestele, eakatele sisserrändajatele, eakatele romadele, eakatele etnilistesse, rassilistesse, keelelistesse või seksuaalvähemustesse ja muudesse rühmadesse kuuluvatele inimestele, keda mõjutavad ebaproportsionaalselt vaesus ja sotsiaalne tõrjutus; julgustab sotsiaalkaitsekomiteed analüüsima senisest rohkem nende rühmade olukorda, kes elavad suures vaesuses ja sotsiaalses tõrjutuses;

### ***Aktiivsena vananemine***

35. rõhutab, et eakohaste elukestva õppe võimaluste loomine ja rakendamine on sotsiaalse ja majandusliku jätkusuutlikkuse ning isikliku heaolu suurendamise seisukohast eluliselt tähtis ja asendamatu tegevus; kutsub liikmesriike üles investeerima oskustesse ja haridusse ning arendama formaalse, mitteformaalse ja informaalset hariduse, koolituse ja elukestva õppe projekte, samuti võimalusi eakamate inimeste paremaks integreerimiseks, sealhulgas veebihariduse abil, sõltumata sellest, kas nad on veel tööturul või juba pensionil;
36. rõhutab sellega seoses vajadust parandada eakate digioskusi, mis võivad aidata neil osaleda mitte ainult veebiõppes, vaid parandada ka juurdepääsu tervishoiule ja muudele digiteenustele; nõuab juurdepääsetavaid ja tasukohaseid eakate vajadustele vastavaid digioskuste arendamise programme; kutsub komisjoni üles võtma eakatele inimestele suunatud erimeetmeid; kutsub ühtlasi komisjoni ja liikmesriike üles toetama oskuste täiendamise ja ümberõppe algatusi, eelkõige riskirühmadele, et aidata inimestel leida kvaliteetne töökoht ja vastata tööturu vajadustele, võidelda digilõhega ning tagada, et need inimesed kohaneksid tõhusalt ja saaksid kasutada uuenduslikke juhtimis- ja töömeetodeid ning digilahendusi, nagu kaugtöö;
37. kutsub liikmesriike üles kasutama ESF+ ja ERFi vahendeid kvaliteetsete töökohtade loomise toetamiseks, töö- ja eraelu parema tasakaalu edendamiseks ning töjõu võimaluste pakkumiseks piirkondades, kus elanike arv väheneb, pöörates erilist tähelepanu naiste tööturul osalemise parandamisele; rõhutab nõustamisteenuste, elukestva õppe ning igas vanuses töötajate ümber- ja täiendõppeprogrammide tähtsust;



38. kutsub liikmesriike ja Euroopa riiklike tööturuasutuste võrgustikku üles arendama tavade vahetamist vanemate töötajate tööturule integreerimise kohta;
39. peab tervitatavaks komisjoni pühendumust kõigile töötajatele inimväärse töötasu tagamisele kas seadusega ette nähtud miinimumpalga või kollektiivlääbirääkimiste abil;
40. rõhutab, et demograafiliste muutustega toimetulekul tuleks järgida õigustel põhinevat lähenemisviisi, edendada ja luua eri põlvkonnast inimeste omavahelise konkurentsi asemel võrdseid võimalusi, dialoogi ja solidaarsust;
41. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi nõuetekohase rakendamise ning toetama piirkondlikke ja kohalikke algatusi ja projekte, mille eesmärk on leida meestele ja naistele parem tasakaal töö- ja eraelu vahel;
42. peab tervitatavaks komisjoni ettepanekut käivitada digivabatahtlike programm<sup>52</sup>, mille raames saavad kvalifitseeritud noored ja kogenud eakad jagada oma digioskusi traditsiooniliste ettevõtetega; ergutab liikmesriike arendama põlvkondadevaheliseks teadmiste edasiandmiseks vabatahtlikku tegevust ja mentorlust, et vähendada sotsiaalset tõrjutust ning võimaldada oskuste ja kogemuste vahetamist, soodustada nooremate ja vanemate töötajate oskuste täiendamist ja hoida Euroopa pärandi osana alles traditsioonilised tööoskused;
43. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ületama digilõhe ning uurima lisavõimalusi tööeas vanemaeliste, eelkõige kodus viibima sunnitud inimeste sotsiaalseks kaasamiseks ja tööturule integreerimiseks, kasutades selleks internetti, muud infotehnoloogiat ja tehisintellekti kultuuri-, meelelahutus-, haridus-, töö-, suhtlus- ja meditsiinilistel eesmärkidel, sealhulgas turvaline kaughooldus ja telemeditsiin, ning tagades isikuandmete kaitse kõrgeima taseme, tunnistades samas otsese isikliku kontakti ning inimväärse- ja -keskse lähenemisviisi tähtsust; nõuab eelkõige strateegiaid, millega arendatakse pikaajalises hoolduse tingimustes digioskusi, ühendatust ja seadmetele juurdepääsu;
44. märgib, et maapiirkondades ja äärealadel on ühendatuse ja teenuste kättesaadavuse parandamine ülioluline, et vähendada nende piirkondade rahvastikukadu ning sealse vanema elanikkonna sotsiaalset ja digitaalset tõrjutust; kutsub seetõttu liikmesriike üles tunnustama maapiirkondade ja äärealade tähtsust kogu nende mitmekesisuses ning arendama nende potentsiaali, stimuleerides investeringuid kohalikku majandusse, edendades ettevõtlust ja parandades nende taristut;
45. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike võitluses vaesusega, mis eelkõige mõjutab üksikemasid ning on kriisi tagajärjel veelgi suurenenud, tuues kaasa sügavama sotsiaalse tõrjutuse;
46. rõhutab pidevalt areneva digitehnoloogia suurt mõju inimeste igapäevaelule ja tõstab seepärast esile vajaduse kiire lairibaühenduse ning elutähtsate ja ajakohaste tehnoloogiliste seadmete järele koolides, haiglates ja kõigis muudes asjakohastes avalike teenuste võimalustes, sealhulgas tõhusas e-valitsemises; on seisukohal, et

---

<sup>52</sup> Komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatis „VKEde strateegia kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks“ (COM(2020)0103).

elukestva õppe loodud võimalused koos digitaliseerimisega on hädavajalikud, et pakkuda maapiirkondades ja äärealadel vananevale elanikkonnale mitmesuguseid võimalusi, sealhulgas lississetulekut; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles toetama haridus- ja koolitusprogramme, mis aitavad vananeval elanikkonnal arendada oskusi ja omandada teadmisi sellistes valdkondades nagu e-kaubandus, veebiturundus ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia; kutsub liikmesriike üles tagama, et kõigil leibkondadel oleks juurdepääs lairibaühendusele ja digiseadmetele, ning edendama digioskuste omandamist, eriti haavatavate rühmade hulgas;

47. on seisukohal, et ELi roheline ja digitaalne üleminek peaks kasutama ära vananevate maakogukondade täieliku potentsiaali; tuletab sellega seoses meelde lairibaühenduse ja põhiteenuste kättesaadavuse tagamise tähtsust maapiirkondades, e-oskuste kasutuselevõttu ja uusi lähenemisviise kestlikule arengule, nagu arukate külade kontseptsioon ja toidusüsteemi jätkusuutlik ümberkujundamine;
48. rõhutab, et põllumajanduse arengu, digitaliseerimise ja spetsialiseerumise tulemusel vajavad nii sektoris juba tegutsevad kui ka tegevust alustavad inimesed asjakohasel tasemel digitaalset, tehnilist ja majanduslikku koolitust, ning nõuab vahetuskavade, arutelude, veebikoolituste ja e-õppe edendamist;
49. kutsub liikmesriike üles võtma arvesse eakate töötajate konkreetset olukorda tööturul selliste meetmete abil nagu individuaalne väljaõpe ja optimeeritud tööaeg;
50. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike struktuurifondide suuremas kasutuses investeringute tegemiseks avalikesse lapsehoiuteenustesse ning eakate ja kõrvalabi vajavate inimeste hooldamisse;
51. kutsub liikmesriike üles toetama eakate organisatsioonide toimimist ja arengut ning muid sotsiaalse kaasalõõmise vorme;
52. kutsub komisjoni ja sotsiaalkaitsekomiteed üles süvenema järgmises pensionide piisavuse aruandes mittestandardsetesse tööturusuundumustesse, analüüsides põhjalikult pensionide soolist lõhet kõigis selle aspektides ja pensionisüsteemi kõigis kolmes sambas; kutsub komisjoni üles hindama ka miinimumpensionide piisavust, mis on eriti oluline vanadusvaesuse vältimiseks;
53. rõhutab, et tärkav hõbedane majandus võib kujuneda üheks peamiseks majanduse tugejõuks, eriti maapiirkondades, ning pakkuda võimalusi tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse sektoritele, et tagada kvaliteetne hooldus tõhusamal moel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma ELi ja riiklikes strateegiates arvesse hõbedase majanduse potentsiaali ning jõulisemalt seda edendama, sealhulgas eakamatele mõeldud turismi ja kultuurivahetust;
54. tuletab meelde, et äärepoolseimatel piirkondadel on rahvastikukaole eelsoodumus ja need vajavad seetõttu erimeetmeid, et leevendada sageli ebasoodsaid demograafilisi muutusi; kutsub liikmesriike üles kasutama nendes piirkondades esinevate probleemide lahendamiseks ennetavalt olemasolevaid struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid;
55. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaasama eakamate inimeste huve esindavaid ja kaitsvaid organisatsioone, kui tehakse neid inimesi mõjutavaid otsuseid;

56. rõhutab, et kaugtöö võib äärealadel pakkuda arvukalt võimalusi kui üks parimaid vahendeid digitehnoloogiate kasutamiseks, et säilitada maapiirkondade ja äärealade rahvaarvu ning tuua samas kasu kohalikele kogukondadele ja majandusele; kutsub komisjoni üles esitama ELi kaugtöö kava, et töötada välja õigusraamistik, millega sätestatakse kogu ELis selged miinimumstandardid ja kaugtöö tingimused;
57. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles peavoolustama eakate puuetega inimeste õigusi kõigis puute ja vananemisega seotud poliitikameetmetes ja programmides, tagades täieliku vastavuse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile;

### *Erimeetmed ja uuringud*

58. kutsub liikmesriike üles kasutama ELi vahendeid ja erainvesteeringuid koos riiklike ja kohalike investeeringutega, et tagada piisav, ohutu ja juurdepääsetav eluase ning kohandada hooneid eakate, haavatavate ja ebasoodsas olukorras inimeste vajadustele; rõhutab, et hoonetel peaksid olema ligipääsu hõlbustavad rajatised; rõhutab, et turvaline eluase on eluase, kus on vähendatud ohtu ja kus reageerimine ohu korral on kergem; tuletab meelde, et juurdepääsetavate eluasemetega peaks kaasnema nõuetekohane taristu;
59. rõhutab piirkondlike ja kohalike ametiasutuste asendamatu rolli maapiirkondades ja äärealadel üha süvenevate demograafiliste probleemide mõistlikul ja jätkusuutlikul lahendamisel;
60. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama vananemist käsitleva tõhusa poliitika parimaid tavaid;
61. kutsub liikmesriike üles edendama algatusi, et tugevdada põlvkondadevahelisi sidemeid ning toetada oma kodust tervislikel või rahalistel põhjustel lahkuma sunnitud eakaid inimesi oma vajadustele vastava taskukohase eluaseme leidmisel;
62. kutsub liikmesriike üles võtma soolist mõõdet arvesse pensionisüsteemide reformimisel ja pensioniea kohandamisel, arvestades töömallide puhul naiste ja meeste erinevusi ning vanemate naiste suuremat diskrimineerimisohtu tööturul;
63. kutsub liikmesriike üles ennetama ja heastama vanemate naiste vastu suunatud vägivalda osana riigi reageerimisest COVID-19-le, sealhulgas abitelefoni ja tugiteenuste abil, pöörates erilist tähelepanu hooldusasutustele;
64. palub komisjonil ja liikmesriikidel luua naistevastase vägivalda vastu võitlemiseks tõhusad programmid, mis hõlmaksid vanuse mõõdet, et ennetada füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist ja majanduslikku väärkohtlemist, mille all võivad kannatada vanemad inimesed, kellest enamik on naised; teeb ettepaneku korraldada statistilisi uuringuid eakate inimeste vastu suunatud vägivalda suurenemise kohta, et juhtida tähelepanu sellele tõsisele probleemile – millest eakad ei ole enamasti võimelised teada andma, kuna nad võtavad halba kohtlemist vanaduse ja oma iseseisvusetuse loomuliku osana – ning et võidelda tõhusamalt ja suurema pühendumusega vanemate inimeste väärkohtlemise vastu;
65. rõhutab tõsiasja, et kaitstud ja toetatud elamine võib soodustada hooldusteenuste

deinstitutionaliseerimist; palub liikmesriikidel uurida võimalusi edendada teenindusega, toetatud ja mitme põlvkonna eluasemete loomist, samuti eluaseme kohandamist kvaliteedikriteeriumide alusel;

66. julgustab liikmesriike korraldama eakatele liiklusohutusealaseid teavitus- ja hariduskampaaniaid ning tegevusi, mis näitaksid füsioloogiliste muutuste ja psühhomotoorsete oskuste vähenemise mõju maanteel liikumise võimele, et parandada seeläbi kõigi liiklejate ohutust;
67. julgustab liikmesriike suurendama Euroopa Sotsiaalfondist+ (ESF+), Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja õiglase ülemineku fondist tehtavaid kulutusi vanemate töötajate koolitamiseks ja ümberõppeks ning avalikele teenustele võrdse juurdepääsu tagamiseks, pöörates erilist tähelepanu ettevõtete ergutamisele eakamate inimeste töölevõtmiseks ning avaliku taristu, sealhulgas transporditaristu, ja avaliku ruumi kohandamisele eakate inimeste vajadustele; kutsub liikmesriike edendama struktuurifondide abil investeringute tegemist maapiirkondade avalikesse teenustesse, mis meelitaks nooremat põlvkonda ja suurendaks neis piirkondades elavate vanemate inimeste heaolu; nõuab Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahendite suuremat kasutamist selleks, et võidelda eakate eraldatuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu maapiirkondades ja halvemate tingimustega piirkondades, pöörates erilist tähelepanu rahvastikukao ohus aladele; kutsub liikmesriike kasutama selleks programmi Next Generation EU pakutavaid võimalusi;
68. rõhutab piisavate, usaldusväärsete ja võrreldavate andmete tähtsust demograafiliste probleemide lahendamiseks mõeldud poliitika ja meetmete alusena; palub komisjonil vaadata läbi ELi statistikaraamistiku, tõstes andmete kogumisel vanuse ülempiiri, tagades hoolekandeesutustes elavate isikute andmete kaasamise ning nähes ette kogutud andmete esitamise soo ja vanuse järgi, järgides täielikult eraelu puutumatus ja põhiõiguste standardeid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koguma rohkem andmeid ja suurendama toetust tervena vananemise, vanadusega seotud haiguste ning vanemate inimeste elutingimuste uurimise arendamisele;
69. väljendab heameelt Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava üle ja nõuab sambas esitatud põhimõtete kiiret ja tõhusat rakendamist; palub komisjonil eakamate inimeste ELi õigusloomeprotsessis esindatuse parandamiseks ja tugevdamiseks ning olemasoleva ELi noorteparlamendi eeskujul kaaluda ELi õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi raames rahastamist sellise algatuse jaoks;
70. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles keskendumisele oma tegevuses eakate inimeste tervena elatud aastate pikendamisele; rõhutab sellega seoses elukestva terviseedenduse ja -hariduse, haiguste ennetamise ja korrapärase tervisekontrolli programmide tähtsust ning vajadust teha uusi algatusi, nagu parem haiguste ennetamise poliitika ja tõhusamad tervishoiuprogrammid, et soodustada tervena vananemist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles aktiivselt osalema WHO tervena vananemise kümnendis, koostades ELis tervena vananemise kavad, mis hõlmavad juurdepääsu tervishoiu- ja hooldusteenustele, samuti tervise edendamise ja ennetustöö kavasad; kutsub komisjoni üles koostama programmi „Euroopa horisont“ raames kõrgete eesmärkidega füüsilise ja vaimse tervise uurimiskava; julgustab liikmesriike kaaluma sel eesmärgil mitmeaastase finantsraamistiku ja programmi Next Generation EU vahendite kasutamist;

71. kutsub liikmesriike üles ergutama põlvkondadevahelist dialoogi, edendades muu hulgas noorte vabatahtlikku tööd eakate inimestega, ning toetama ja rahastama eri põlvkondade keskusi, kuna need võivad olla otsustava tähtsusega vanuselise diskrimineerimise vastu võitlemisel ja eakate sotsiaalse kaasatuse tagamisel; julgustab liikmesriike looma koolide ja lasteaedade lähedusse eakate kogukondlikke hooldekeskusi ning vabatahtliku tegevuse ja elukestva õppe võimalusi, ning edendama põlvkondadevahelisi sidemeid, soodustades nende teenuste omavahelist sidumist; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon edendaksid programme, projekte ja meetmeid, millega edendatakse eakate sotsiaalset, kultuurilist ja poliitilist osalemist;
72. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama ja toetama kaasavat tööturгу ja ühiskondi, mis võimaldavad võrdset osalemist ning kõigi inimeste oskuste ja ande kasutamist; kutsub liikmesriike üles töötama välja tööalase konkurentsivõime ja karjääri juhtimise strateegiad, et valmistuda toimetulekuks vananeva tööjõu ja muutlikumate tööturgudega, pidades silmas tööturgude sagedasi ja põhjalikke muutusi; rõhutab, et sellised strateegiad peaksid sisaldama hariduse, koolituse ja elukestva õppe edendamist igas vanuses inimestele, tervislikke töökohti, kus pakutakse mõistlikke võimalusi terviseprobleemide või puuetega töötajatele töö- ja eraelu paremaks ühitamiseks, samuti põlvkondadevahelise teadmiste vahetuse edendamist töökohal; kutsub mitmekesisuse hartade ELi platvormi üles pöörama rohkem tähelepanu vanuse, puuete ja võimete mitmekesisuse edendamisele töökohtadel; kutsub komisjoni üles rõhutama uues töotervishoiu ja tööohutuse raamstrateegias psühhosotsiaalseid ja füüsilisi, vanusega seotud riske nii naiste kui ka meeste puhul; rõhutab, et töotervishoid ja tööohutus on otsustava tähtsusega;
73. kutsub komisjoni ja liikmesriike hõlbustama 60aastaste ja vanemate inimeste, eelkõige naiste juurdepääsu tööle, kuna see suurendaks nende eluaegset sissetulekut, ning võtma eakate jaoks, kes on endiselt terved ja võimelised täitma oma kohustusi, kasutusele osaja ja madala riskitasemega kutsealaseid tegevusi; rõhutab tasustatud töövõimaluste loomise tähtsust inimestele, kes on juba seadusjärgsesse pensioniikka jõudnud ja soovivad jääda või hakata aktiivseks, mitte ainult lisasissetuleku saamise, vaid ka sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise vahendina; soovib ühtlasi stimuleerida vabatahtlikku tegevust ja mentorlust teadmiste edasiandmiseks ühelt põlvkonnalt teisele; rõhutab, et sellised meetmed ja tegevused ei tohi toimuda noorte töötajate ega pikaajaliste töötute arvelt;
74. kutsub komisjoni üles võtma vastu ELi hooldajate strateegia; rõhutab, et investeerimine hooldusteenustesse on hädavajalik, kuna see ei suurenda mitte ainult naiste tööhõivemäära, pakkudes varem mitteametlikele hooldajatele töövõimalusi ametlikus majanduses ja edendades naiste töö- ja eraelu tasakaalu, vaid parandab ka eakate inimeste elutingimusi investeringute abil pikaajalistesse hoolekandevõimalustesse, vaimse tervise parandamise ja isolatsiooni vastu võitlemise ning eakate naiste vastu suunatud vägivalla ennetamise ja tõkestamise meetmetesse ning inimeste tervisesse ja haridusse, tagamaks et nad säilitavad vananedes aktiivsuse ja hea tervise; kutsub liikmesriike üles võtma vastu eakate hooldussüsteemide kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse näitajate kogumi ning eakate hooldusteenuste ühise kvaliteediraamistiku; rõhutab, et oluline on tagada eakate hoolduse jäämine riikide pädevusse;

75. kutsub liikmesriike üles pöörama rohkem tähelepanu eakatele inimestele, kes on eriti tundlikud viirusnakkuste, sealhulgas COVID-19 suhtes; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võitlema isoleerituse, hooletussejätmise ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, mida eakad kogevad COVID-19 pandeemia ajal, edendades teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, viies läbi teadusuuringuid, hõlbustades arvamuste vahetust ning kombineerides ELi struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid; kutsub ühtlasi komisjoni ja liikmesriike tagama patsiendiõiguste kohaldamise piiriüleses tervishoius ning ohutute ja taskukohaste ravimite kättesaadavuse; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on esile toonud vajaduse ELi suurema solidaarsuse järele; kutsub komisjoni üles kavandama ja vastu võtma ELi eakate õiguste harta ELi põhiõiguste harta artikli 25 alusel;
76. tunnustab ühtekuuluvuspoliitika ja ÜPP olulist rolli demograafiliste probleemidega maapiirkondades ja äärealadel elavate naiste tööalase konkurentsivõime ja kaasatuse edendamiseks ja suurendamiseks; kutsub liikmesriike sel eesmärgil paremini kasutama olemasolevaid rahalisi vahendeid;
77. kutsub liikmesriike üles kasutama demograafiliste muutuste vastu võitlemiseks REACT-EU vahendeid<sup>53</sup>;
78. rõhutab, et uued tehnoloogiad ja uuenduslikud meetodid võivad osutada kasulikeks üldhuviteenuste kulude vähendamiseks, säilitades samas elatustaseme ja teenuste kvaliteedi kauges ja hõredalt asustatud piirkondades; julgustab liikmesriike ning asjaomaseid piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi investeerima ebatraditsioonilistesse ja uuenduslikesse meetmetesse, mille eesmärk on osutada elanikele hädavajalikke teenuseid ja luua sobiv keskkond inimeste tagasitoomiseks ja rahvastiku vähenemise peatamiseks;
79. kutsub liikmesriike üles tõhustama parimate tavade vahetamist asjakohase rahvastikupoliitika ja algatuste loomise kohta, et kasutada ära Euroopa elanikkonna vananemisest tulenevaid võimalusi ja lahendada sellega seonduvaid probleeme;
80. tuletab meelde põllumajandusliku pereettevõtluse eripära, mille puhul on põllumajanduslik tegevus põimitud pereeluga ning vanemaealised põllumajandustootjad jäävad aktiivseks ka pärast pensioniiga;
81. tunnustab eakate inimeste, sealhulgas põllumajandustootjate potentsiaali saada maapiirkondades sotsiaalsel innovatsioonil, kaasavatel maakogukondadel ja tervislikumal elukeskkonnal põhineva elujõulise hõbedase majanduse liikumapanevaks jõuks; kutsub komisjoni üles maapiirkondade ja aktiivsena vananemise pikaajalise käsituse koostamisel seda potentsiaali hoolikalt uurima;
82. kutsub avalik-õiguslikke asutusi üles toetama erikaitstesüsteemi loomist, mis arvestaks põllumajandustöötajate töötuse eripäraga, kuna põllumajanduslik tootmine on oma hooajalisuse tõttu väga ajutist laadi; juhib tähelepanu sellele, et nii oleks võimalik anda põllumajanduses töötada soovivatele inimestele suurema kindlustunde;
83. juhib tähelepanu sellele, et tööjõu vananemine ning uue põlvkonna piiratud pealekasv

---

<sup>53</sup> Komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruanne demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241), lk 20.

puudutab põllumajandussektorit teravamalt kui teisi sektoreid; usub, et selle vastu aitaks uue põlvkonna pealekasvu võimaldav uute ametite loomine, mille puhul on tagatud põllumajandussektori ametite atraktiivsus ja kasumlikkus;

84. märgib, et vaid 11 % kõigist Euroopa Liidu põllumajandusettevõtetest kuuluvad alla 40-aastastele põllumajandustootjatele<sup>54</sup>; kutsub liikmesriike üles kõrvaldama kõik tõkked, mis takistavad noorte põllumajandustootjate sisenemist põllumajandussektorisse, sealhulgas põllumaa kättesaadavusega seotud raskused; kutsub ühtlasi liikmesriike üles edendama uusi põlvkondadevahelise koostöö viise, nagu partnerlus, ühine põllumajandus, pikaajaline rentimine ja muud kokkulepped, mis võiksid lahendada vähese põllumaa probleemi ja ergutada noori hakkama põllumajandustootjaks;
85. kordab, et põllumajanduses on mõningad uue põlvkonna pealekasvu takistused seotud maale juurdepääsu ja põllumajandusettevõtete ühelt põlvkonnalt teisele üleandmisega; tuletab meelde, et eakamad põllumajandustootjad, kes seisavad silmitsi madalate pensionide, saamata jäänud tuluga (sh ÜPP maksed) ja maapiirkondades pärast pensionile jäämist tekkiva sotsiaalse tõrjutuse riskiga, jäävad enamasti aktiivseks ja hoiavad oma põllumajandusettevõtteid kauem; rõhutab sellega seoses vajadust kohandatud poliitikavahendite järele, et tagada maapiirkondades eakate põllumajandustootjate ettevõtete sujuv üleandmine ja aktiivsena vananemine;
86. märgib, et paljudes liikmesriikides ei taga riiklikud pensionisüsteemid pensionile jäänud põllumajandustootjatele piisavat sissetulekut; peab kahetsusväärseks asjaolu, et selle olukorra lahendamiseks on sageli ainus viis põllumajandusliku tegevuse jätkamine pärast ametlikku pensioniiga, mis pidurdab uue põlvkonna pealekasvu; rõhutab, et ÜPP toetus ei ole mõeldud pensionisüsteemi asendamiseks;
87. teadvustab eriti piirkonniti kasvavat vajadust põllumajanduses kõrgelt kvalifitseeritud noorte spetsialistide järele ja juhib tähelepanu vajadusele võtta kõiki meetmeid selleks, et julgustada noori õppima põllumajandusalaseid elukutseid ning hõlbustada eakate inimeste teadmiste edasiandmist nooremale põlvkonnale;
88. on veendunud, et põllumajandustootjate partnerlus vanema ja noorema põlvkonna vahel on otsustava tähtsusega põlvkondadevahelise solidaarsuse, teadmussiirde ja vastastikuse õppimise süvendamisel, mis on eriti oluline põllumajanduses uute tehnoloogiate ja digitaalsete oskuste kasutuselevõtuks;
89. võtab teadmiseks, et valdav osa Euroopa põllumajandusettevõtete tööjõust on endiselt ettevõtjate pereliikmed, kuid märgib, et selliste töötajate osakaal on aastaid stabiilselt vähenenud ning lähitulevikus on oodata selle edasist vähenemist; rõhutab, et teatavates ELi piirkondades aset leidev maapiirkondadest lahkumise pidurdamatu protsess toob nendele piirkondadele kaasa majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaprobleeme, millega tegelemiseks on vaja laiahaardelisemat ja paremini kooskõlastatud poliitikat;
90. rõhutab, et tähtis on toetada maapiirkondi nende mitmekesisuses ning soodustada selleks investeeringuid projektidesse, mis toetavad kohalikku majandust, sealhulgas paremat transpordi kättesaadavust ja digitaalset ühendatust; peab oluliseks meelde

---

<sup>54</sup> Eurostat, *Farmers and the agricultural labour force – statistics* (Põllumajandustootjad ja põllumajanduslik tööjõud – statistika), 2018. aasta novembri andmed.

tuletada, et maamajanduse püsijäämine sõltub otseselt põllumajandussektori tööhõive säilitamisest; usub lisaks, et uute põllumajandustehnoloogiate ja innovatsiooni tähtsuse mõistmine ning nende juurutamine on kõikidele põllumajandustootjatele probleemiks, mida ei tohiks alahinnata; toonitab sellest johtuvalt elukestva kutseõppe, nõustamisteenuste ning teadmiste vahetamise tähtsust nii ÜPP raames kui ka laiemalt;

91. leiab, et naiste juurdepääsu põllumajandustootmisele tuleks hõlbustada asjakohaste avalike teenuste abil, mis võimaldaksid neil töötada põllumajanduses senisest suuremas ulatuses;
92. märgib, et elanikkonna vananemine, eriti põllumajandus- ja maapiirkondades, on vältimatu suundumus, mida tuleb majandus- ja sotsiaalpoliitika kujundamisel arvesse võtta; on seisukohal, et vananeva elanikkonna probleem nõuab mitmemõõtmelist käsitust, ning rõhutab poliitikavaldkondade ja toetusvahendite vahelise laiema vastastikuse täiendatavuse ja sünergia edendamise tähtsust; tuletab meelde, et vanematele inimestele eakohase keskkonna loomiseks on kindlasti vaja piisavaid ressursse ja teenuseid;
93. rõhutab, et ebavõrdsus maa kättesaadavuse, otsetoetuste ja toetuse osas nii ELi riikides kui ka nende vahel on mõned neist probleemidest, mis tuleb lahendada, et peatada piirkondlik taandareng ning julgustada pensioniikka jõudnud inimesi põllumajandustootmisest loobuma ja noori põllumajandustootmisega alustama;
94. kutsub liikmesriike üles võtma oma strateegiakavade väljatöötamisel arvesse eakate (üle 65aastaste) inimeste osakaalu maapiirkondades ja kaaluma selliste meetmete kehtestamist, mis hõlmaksid maapiirkondade eakaid või oleksid neile suunatud, näiteks paindlikum lähenemine tingimustele, mida kohaldatakse selle vanuserühma tegelikul ja aktiivsel osalemisel antud piirkonna majanduselus;
95. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 pandeemiast tuleneva olukorra tõttu tuleb panustada elavatesse ja dünaamilistesse maapiirkondadesse, kõrvaldades selleks bürokraatia ning investeerides maapiirkondades taristusse ja kvaliteetsetesse teenustesse, et pidurdada põllumajanduses toimuvat vananemisprotsessi ja toetada naiste rolli põllumajandusettevõtete omanikuna;
96. märgib, et tõhus liikuvussüsteem on piirkondliku majandusarengu, territoriaalse ühtekuuluvuse ja piirkondliku potentsiaali arendamise üks eeldusi; rõhutab, et seetõttu on vaja eraldada transpordiühenduste arendamiseks ja hooldamiseks vajalikud vahendid, mis võiks julgustada vanemat põlvkonda olema põllumajanduses kauem tegev ja meelitada piirkonnakeskuste noori maale tööle;
97. rõhutab ÜPP rolli ja tähtsust uue põlvkonna pealekasvu soodustamisel põllumajandussektoris; kutsub liikmesriike üles soosima oma strateegiakavades meetmeid noorte põllumajandustootjate arvu suurendamiseks ning edendama sidusust muude riiklikul ja ELi tasandil kättesaadavate vahenditega;
98. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste keskset rolli elava ja eduka kohaliku maamajanduse taastamisel ja hoidmisel ning vajadust säilitada algatuse LEADER jaoks piisav rahastamise tase; kutsub liikmesriike üles LEADERi võimalusi täielikult ära kasutama;



99. märgib valitsusväliste organisatsioonide pakutavate teenuste, eriti vanematele inimestele suunatud teenuste tähtsust; nõuab valitsusväliste organisatsioonide tegevuse rahastamise tugevdamist maapiirkondades.

o

o o

100. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

## SELETUSKIRI

Elanikkonna vananemine on üks märkimisväärsimaid probleeme, mis Euroopa Liidu ees täna seisab.

Oodatava eluea pikenemine, madalam sündimus, suurenev linnastumine ja tööealise elanikkonna vähenemine on vaid kõige olulisemad muutused, mis toovad kaasa eurooplaste osakaalu vähenemise maailma elanikkonna hulgas (hinnanguliselt moodustab see 2070. aastaks vähem kui 4 % maailma rahvastikust). Demograafilised muutused teravdavad ka erinevusi piirkondade vahel ja põhjustavad seega rahvastikukadu ELis, eriti maapiirkondades.

Koroonaviiruse pandeemia on veelgi tõstnud esile probleeme, mis vajavad erilist tähelepanu, ning rõhutanud vajadust lisada ELi tegevustesse spetsiaalne strateegia eakate inimeste jaoks. Eesmärk on rõhutada eakate rolli ELi ühiskonnas, tagada neile asjakohane hooldus, hoida ära üksindus vanaduses ning kasutada ära nende suuri teadmisi ja kogemusi. Seetõttu pühendatakse selles raportis nii palju ruumi põlvkondadevahelisele solidaarsusele ning toetatakse algatusi, mis põhinevad hõbemajandusel, mentorlusel ja eakate mobiliseerimise meetmetel.

Samuti on vaja kindlalt vastu seista igasugusele diskrimineerimisele, kuritegevusele ja tõrjutusele, mida kogevad eakad. Palju aastaid on räägitud vanuselisest diskrimineerimisest mis väljendub muu hulgas eakate diskrimineerimises tööturul, kuid koroonaviiruse pandeemia ajal väljendus see ka teistmoodi. COVID-19 on näidanud, et nimetatud vanusegruppi ähvardab eriti digitaalne tõrjutus või diskrimineerimine seoses võrdse juurdepääsuga meditsiiniteenustele.

Raportis soovitatakse ka välja kuulutada väärikalt vananemise aasta, mille eesmärk peaks muu hulgas olema põlvkondadevaheliste sidemete tugevdamine ja üksinduse ennetamine vanaduses. Sellega osutatakse 2012. aasta algatusele, kui EL püüdis esimest korda käsitleda vananemise küsimust. Paljud sel ajal sõnastatud ülesanded jäävad endiselt kehtima ning koroonaviiruse pandeemia on tekitanud ELile selles valdkonnas lisaprobleeme, mistõttu kutsutakse üles seda algatust jätkama.

Üks suuremaid probleeme on endiselt eakate hooldamine, seepärast juhitakse raportis tähelepanu probleemi keerukusele: alates eakate vajaduste mitmekesisusest kõrvalabi vajaduse määratluse ühtlustamise, kaughoolduse ja -meditsiini kasutamise ning võimalikult paljude meditsiinitöötajate kaasamiseni geriaatriaalsesse koolitusse, samuti eakate inimeste hooldajate toetamiseni.

Demograafilised muutused jätkuvad, mistõttu on vaja kohandada avalikku ruumi vastavalt vananeva elanikkonna vajadustele. EL peaks julgustama liikmesriike kasutama rohkem ELi vahendeid, nagu ESF+ ja ERF, et kohandada taristut ja avalikke ruume eakate inimeste vajadustega.

Raportis tuuakse välja ka konkreetset meetmed ühe ELi põhiväärtuse – põlvkondadevahelise solidaarsuse – jaoks. Lisaks mentorluse ja vabatahtliku tegevuse edendamisele oleks kasulik julgustada liikmesriike looma lasteaedade ja koolide lähedusse päevakeskusi, mis aitavad luua põlvkondadevahelisi sidemeid ja hoida ära üksindust vanaduses.

28.10.2020

## PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS

tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile

vana mandri vananemise ning 2020. aasta järgse vananemispoliitikaga seotud võimaluste ja probleemide kohta  
(2020/2008(INI))

Arvamuse koostaja: Luke Ming Flanagan

### ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval tööhõive- ja sotsiaalkomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et vanadussõltuvusmäär (vanusegruppi 65+ suhe vanusegruppi 15–64) on järgnevatel aastakümnetel ELis tervikuna eeldatavasti märkimisväärses tõusujoones; arvestades, et 2019. aastaks oli see tõusnud 31,4 protsendini<sup>1</sup> ning see tõuseb prognoosi kohaselt edasi 52 protsendini aastaks 2050<sup>2</sup>, jõudes 2070. aastaks 51,2 protsendini;
- B. arvestades, et rahvastiku vananemisega seotud demograafilised muutused mõjutavad Euroopa piirkondi erinevalt ning põhjustavad raskemaid tagajärgi maapiirkondadele ja äärealadele; arvestades, et neis piirkondades väheneb ka rahvaarv; arvestades, et rahvastikukaol võib olla negatiivne mõju ELi sotsiaalsele, majanduslikule ja territoriaalsele ühtekuuluvusele;
- C. arvestades, et vananev elanikkond võib olla maapiirkondade kohalike traditsioonide, toidu ja eluviiside alaste teadmiste allikas, mida omakorda saab kasutada kohaliku turismi ja ettevõtluse arendamiseks;
- D. arvestades, et Euroopa vananev elanikkond on demograafiline nähtus, mis hõlmab nii vähenevat sündimust kui ka suremust ning Euroopa elanikkonna keskmise eluea pikenemist;
- E. arvestades, et demograafilised muutused on liikmesriigiti ja nende piirkonniti märkimisväärselt erinevad ning elanikkonna kahanemine ja vananemine on kõige kiirem maa- ja ebasoodsates piirkondades;

---

<sup>1</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00198/default/table?lang=en>

<sup>2</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00200/default/table?lang=en>

- F. arvestades, et 2019. aastal oli 55–64-aastaste vanuserühma kuuluvate töötajate osakaal 59,1 % ELi tööjõust<sup>3</sup>; arvestades, et 2016. aastal oli umbes kolmandik põllumajanduslike pereettevõtete haldajatest 65-aastased või vanemad ja enamus (57 %) olid vähemalt 55-aastased või vanemad; arvestades, et ainult iga kümnes põllumajandusettevõtte haldaja oli alla 40-aastane;
- G. arvestades, et demograafiline olukord mõjutab tõsiselt ELi sotsiaalset, majanduslikku ja territoriaalset ühtekuuluvust; arvestades, et ELil on oluline süvalaiendada demograafilised küsimused kõigisse oma poliitikavaldkondadesse;
- H. arvestades, et murettekitavad demograafilised trendid ELi maapiirkondades süvendavad sotsiaal-majanduslikku lõhet ning suurendavad vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu;
- I. arvestades, et peagi avaldatavas rohelises raamatus vananemise ja maapiirkondade pikaajalise visiooni kohta antakse ülevaade ELi strateegiast, mille eesmärk on vähendada demograafiliste muutuste mõju meie sotsiaal-majanduslikule olukorrale;
- J. arvestades, et uue põlvkonna pealekasv on üks ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) 2020. aasta järgne konkreetne eesmärk; arvestades, et teadmussiire ja põlvkondadevaheline õpe on otsustava tähtsusega põlvkondadevahelise koostöö ja solidaarsuse suurendamisel ning vähendab seeläbi põlvkondadevahelist lõhet;
- K. arvestades, et eakate praegune olukord tööturul ja ühiskonnas laiemalt nõuab suuri ja otsustavaid investeeringuid sellistes valdkondades nagu võrdsed võimalused, elukestev õpe, tööhõivealane abi ja tervishoiuteenused, et võidelda ELis kasvava majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vastu;
- L. arvestades, et maapiirkondades ja äärealadel elavatel eakatel inimestel võivad olla suuremad vanusega seotud riskid, sealhulgas vaesus, kehvem juurdepääs kvaliteetsele tervishoiule ja teenustele, väiksem sotsiaalne toetus või vähem võimalusi sotsiaalseks suhtlemiseks ning ühistransporditeenustele juurdepääsu puudumine;
- M. arvestades, et Euroopa Liidu piirkondade vahel on demograafiliste muutuste osas märkimisväärsed erinevused, ühelt poolt suundumus linnade ülerahvastatusele ja teiselt poolt väljaränne maapiirkondadest;
- N. arvestades, et maapiirkondi ja äärealasid mõjutavad tugevalt demograafilised muutused, mis võivad viia sealsete eakate inimeste isoleerituseni;
- O. arvestades, et 2018. aastal oli ELis 42 % tööõnnetustest seotud üle 45-aastaste töötajatega; arvestades, et tööohutuses tuleb seetõttu arvesse võtta vananemise mõju tööjõule;
- P. arvestades, et liikmesriigiti esineb märkimisväärsed erinevusi nii rahvastiku koosseisus kui ka demograafilises arengus;
- Q. arvestades, et meie toiduga kindlustatus sõltub sellest, kui edukalt toimub

---

<sup>3</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem050/default/table?lang=en>

- maapiirkondades uue põlvkonna pealekasv;
- R. arvestades, et ÜPP on endiselt peamine vahend maamajanduse ja töökohtade loomise toetamiseks maapiirkondades;
- S. arvestades, et Euroopa roheline kokkulepe peaks rohe- ja digiüleminekut kavandades kasutama ära kogu vanemate põlvkondade potentsiaali;
- T. arvestades, et COVID-19 pandeemia on suurendanud maapiirkondade eakate inimeste haavatavust ning digitaalset ja sotsiaalset tõrjutust;
1. on seisukohal, et põlvkondadevahelise dialoogi võimaluste loomine on oluline, et rikastada maapiirkondades elavate eakate inimeste ühiskondlikku elu, võidelda sotsiaalse isolatsiooni ohu vastu ning aidata samal ajal nooremaid põlvkondi mineviku tundmise ja traditsiooniliste tavade jagamise kaudu, aidates kaasa kultuuri ja pärandi säilitamisele ning ühtekuuluvama ühiskonna loomisele;
  2. tuletab meelde põllumajandusliku perettevõtluse eripära, mille puhul on põllumajanduslik tegevus põimitud pereeluga ning vanemaealised põllumajandustootjad jäävad aktiivseks ka pärast pensioniiga;
  3. on seisukohal, et sotsiaalpartnerid ning Euroopa ja liikmesriikide institutsioonid peavad tegema jõupingutusi loomaks tõeliselt positiivset aktiivse vananemise ja mittediskrimineeriva tööhõive kultuuri; rõhutab vajadust meetmete järele, mis kaasaks eakaid kohaliku majanduse arengusse, hõlbustades juurdepääsu avalikele teenustele, et parandada nende elukvaliteeti;
  4. on veendunud, et ajude äravoolu peatamiseks tuleb leida uusi viise mentorluse ja partnerluse käsitlemiseks, kuna tööjõu eakamate vanuserühmas leidub rohkem kõrgetasemelisi oskusi;
  5. tunnustab eakate inimeste, sealhulgas põllumajandustootjate potentsiaali saada maapiirkondades sotsiaalsel innovatsioonil, kaasavatel maakogukondadel ja tervislikumal elukeskkonnal põhineva elujõulise hõbedase majanduse liikumapanevaks jõuks; kutsub komisjoni üles maapiirkondade ja aktiivse vananemise pikaajalise visiooni koostamisel seda potentsiaali hoolikalt uurima;
  6. kutsub avalik-õiguslikke asutusi üles toetama erikaitstesüsteemi loomist, mis arvestaks põllumajandustöötajate töötuse eripäradega, kuna põllumajanduslik tootmine on oma hooajalisuse tõttu väga ajutist laadi; juhib tähelepanu sellele, et niiviisi oleks võimalik luua põllumajanduses töötada soovivatele inimestele suuremat kindlustunnet;
  7. juhib tähelepanu sellele, et tööjõu vananemine ning uue põlvkonna piiratud pealekasv puudutab põllumajandussektorit teravamalt kui teisi sektoreid; usub, et selle vastu aitaks uue põlvkonna pealekasvu võimaldav uute ametite loomine, mille puhul on tagatud põllumajandussektori ametite atraktiivsus ja kasumlikkus;
  8. tunnistab, et vaid 11 % kõigist Euroopa Liidu põllumajandusettevõtetest kuuluvad alla

40-aastastele põllumajandustootjatele<sup>4</sup>; kutsub liikmesriike üles kõrvaldama kõik tõkked, mis takistavad noorte põllumajandustootjate sisenemist põllumajandussektorisse, sealhulgas põllumaa kättesaadavusega seotud raskused; kutsub lisaks liikmesriike üles edendama uusi põlvkondadevahelise koostöö viise, nagu partnerlus, ühine põllumajandus, pikaajaline üürimine ja muud kokkulepped, mis võiksid lahendada vähese põllumaa probleemi ja ergutada noori hakkama põllumajandustootjaks;

9. kordab, et põllumajanduses on mõningad uue põlvkonna pealekasvu takistused seotud maale juurdepääsu ja põllumajandusettevõtete ühelt põlvkonnalt teisele üleandmisega; tuletab meelde, et eakamad põllumajandustootjad, kes seisavad silmitsi madalate pensionide, saamata jäänud tuluga (sh ÜPP maksed) ja maapiirkondades pärast pensionile jäämist tekkiva sotsiaalse tõrjutuse riskiga, jäävad enamasti aktiivseks ja hoiavad oma põllumajandusettevõtteid kauem; rõhutab seda silmas pidades vajadust kohandatud poliitikavahendite järele, et tagada maapiirkondades eakate põllumajandustootjate ettevõtete sujuv üleandmine ja aktiivsena vananemine;
10. märgib, et paljudes liikmesriikides ei taga riiklikud pensionisüsteemid pensionile jäänud põllumajandustootjatele piisavat sissetulekut; tunneb kahetsust seoses asjaoluga, et selle olukorra lahendamiseks on sageli ainus viis põllumajandusliku tegevuse jätkamine pärast ametlikku pensioniiga, mis pidurdab uue põlvkonna pealekasvu; rõhutab, et ÜPP toetus ei ole mõeldud pensionisüsteemi asendamiseks;
11. teadvustab eriti piirkonniti kasvavat vajadust põllumajanduses kõrgelt kvalifitseeritud noorte spetsialistide järele ja juhib tähelepanu vajadusele võtta kõiki vajalikke meetmeid, et julgustada noori õppima põllumajandusalaseid elukutseid ning hõlbustada eakate inimeste teadmiste edasiandmist nooremale põlvkonnale;
12. on arvamusel, et komisjoni koostatavas teatises vananemise ja maapiirkondade pikaajalise visiooni kohta tuleb erilist rõhku panna programmidele, mille eesmärk on eakate aktiivne kaasamine maapiirkondade ühiskondlikku ellu;
13. on veendunud, et põllumajandustootjate partnerlus vanema ja noorema põlvkonna vahel on kriitilise tähtsusega põlvkondadevahelise solidaarsuse, teadmussiirde ja vastastikuse õppimise süvendamisel, mis on eriti oluline põllumajanduses uute tehnoloogiate ja digitaalsete oskuste kasutuselevõtuks;
14. võtab teadmiseks, et valdav osa Euroopa põllumajandusettevõtete tööjõust on endiselt ettevõtjate pereliikmed, kuid märgib, et selliste töötajate osakaal on aastaid stabiilselt vähenenud ning lähitulevikus on oodata selle edasist vähenemist; rõhutab, et teatavates liidu piirkondades aset leidev maapiirkondadest lahkumise pidurdamatu protsess toob maapiirkondadele kaasa majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaprobleeme, millega tegelemiseks on vaja laiahaardelisemat ja paremini kooskõlastatud poliitikat;
15. tuletab meelde, et äärepoolsetes, mägi- ja maapiirkondades elavad eakad inimesed kogeavad suuremat digitaalset ja sotsiaalset tõrjutust, mida COVID-19 on veelgi

---

<sup>4</sup> [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farmers\\_and\\_the\\_agricultural\\_labour\\_force\\_statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farmers_and_the_agricultural_labour_force_statistics)

süvendanud;

16. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jälgima hoolikalt, et taasterahastu „Next Generation EU“ eesmärk oleks aidata leevendada COVID-19 negatiivset mõju vanemale põlvkonnale;
17. rõhutab, kui tähtis on toetada maapiirkondi nende mitmekesisuses ning soodustada selleks investeeringuid projektidesse, mis toetavad kohalikku majandust, sealhulgas paremat transpordi kättesaadavust ja digitaalset ühendatust; peab oluliseks meelde tuletada, et maamajanduse püsijäämine sõltub otseselt põllumajandussektori tööhõive säilitamisest; usub lisaks, et uute põllumajandustehnoloogiate ja innovatsiooni tähtsuse mõistmine ning nende juurutamine on kõikidele põllumajandustootjatele probleemiks, mida ei tohiks alahinnata; toonitab sellest johtuvalt elukestva kutseõppe, nõustamisteenuste ning teadmiste vahetamise tähtsust nii ÜPP raames kui ka laiemalt;
18. leiab, et naiste juurdepääsu põllumajandustootmisele tuleks hõlbustada asjakohaste avalike teenuste kaudu, mis võimaldaksid neil töötada põllumajanduses senisest suuremas ulatuses;
19. märgib, et elanikkonna vananemine, eriti põllumajandus- ja maapiirkondades, on vältimatu suundumus, mida tuleb majandus- ja sotsiaalpoliitika kujundamisel arvesse võtta; on seisukohal, et vananeva elanikkonna probleem nõuab mitmemõõtmelist käsitust, ning rõhutab poliitikavaldkondade ja toetusvahendite vahelise laiema vastastikuse täiendatavuse ja sünergia edendamise tähtsust; tuletab meelde, et vanematele inimestele eakohase keskkonna loomiseks on kindlasti vaja piisavaid ressursse ja teenuseid;
20. kutsub riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametivõime üles kaaluma kohalike eakate teadmiste säilitamise programmide kehtestamist või toetamist, et dokumenteerida ja registreerida kohaliku toidu, retseptide, toodete ja muude kommetega seotud vaimne kultuuripärand, mida omakorda saab kasutada kohalike elatusvahendite, toodete ja turismi arendamiseks ja säilitamiseks;
21. on seisukohal, et ELi roheline ja digitaalne üleminek peaks kasutama ära vananevate maakogukondade täielikku potentsiaali; tuletab sellega seoses meelde lairibaihenduse ja põhiteenuste kättesaadavuse tagamise tähtsust maapiirkondades, e-oskuste kasutuselevõttu ja uusi lähenemisviise kestlikule arengule, nagu arukate külade kontseptsioon ja toidusüsteemi jätkusuutlik ümberkujundamine;
22. tunnistab ühtekuuluvuspoliitika ja ÜPP olulist rolli demograafiaprobleemidega silmitsi seisvates maapiirkondades ja äärealadel elavate naiste tööalase konkurentsivõime ja kaasatuse soodustamisel ja edendamisel ning kutsub liikmesriike üles selleks asjakohaseid vahendeid paremini kasutama;
23. rõhutab, et ebavõrdsus maa kättesaadavuse, otsetoetuste ja toetuse osas nii ELi riikides kui ka nende vahel on mõned neist probleemidest, mis tuleb lahendada, et peatada piirkondlik taandareng ning julgustada pensioniikka jõudnud inimesi põllumajandustootmisest loobuma ja noori põllumajandustootmisega alustama;
24. märgib, et maapiirkondades ja äärealadel on teenuste ühendatuse ja juurdepääsetavuse

parandamine ülioluline, et vähendada nende piirkondade rahvastikukadu ning sealse vanema elanikkonna sotsiaalset ja digitaalset tõrjutust; kutsub seetõttu liikmesriike üles tunnustama maapiirkondade ja äärealade tähtsust kogu nende mitmekesisuses ning arendama nende potentsiaali, stimuleerides investeeeringuid kohalikku majandusse, edendades ettevõtlust ja parandades nende taristut;

25. kutsub liikmesriike üles võtma oma strateegiakavade väljatöötamisel arvesse eakate (üle 65-aastaste) inimeste osakaalu maapiirkondades ja kaaluma selliste meetmete kehtestamist, mis hõlmaksid maapiirkondade eakaid või oleksid neile suunatud, näiteks paindlikum lähenemine tingimustele, mida kohaldatakse selle vanuserühma tegelikul ja aktiivsel osalemisel antud piirkonna majanduselus;
26. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 pandeemiast tuleneva olukorra tõttu tuleb panustada elavatesse ja dünaamilistesse maapiirkondadesse, kõrvaldades selleks bürokraatia ning investeerides maapiirkondades taristusse ja kvaliteetsetesse teenustesse, et pidurdada põllumajanduses toimuvat vananemisprotsessi ja toetada naiste rolli põllumajandusettevõtete omanikuna;
27. rõhutab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rolli koos teiste ELi fondidega maapiirkondade demograafiliste probleemide lahendamisel majandusarengu ja sotsiaalse kaasatuse edendamise kaudu;
28. juhib tähelepanu sellele, kui oluline on tagada maapiirkondades teenuste kättesaadavus, kuna nende puudus õhutab eakaid inimesi varem pensionile minema ja kolima linnadesse, kus need teenused on hõlpsasti kättesaadavad;
29. on seisukohal, et elukestva õppe ja digiteerimise kombineerimise kaudu avanevad võimalused on hädavajalikud, et pakkuda maapiirkondades ja äärealadel vananevale elanikkonnale mitmesuguseid võimalusi, sealhulgas lisasissetulekut; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles toetama haridus- ja koolitusprogramme, mis aitavad vananeval elanikkonnal arendada oskusi ja omandada teadmisi sellistes valdkondades nagu e-kaubandus, veebiturundus ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia;
30. märgib, et tõhus liikuvussüsteem on piirkondliku majandusarengu, territoriaalse ühtekuuluvuse ja piirkondliku potentsiaali arendamise üks eeldusi; rõhutab, et seetõttu on vaja eraldada transpordiühenduste arendamiseks ja hooldamiseks vajalikud vahendid, mis võiks julgustada vanemat põlvkonda olema põllumajanduses kauem tegev ja meelitada piirkonnakeskuste noori maale tööle;
31. rõhutab ÜPP rolli ja tähtsust uue põlvkonna pealekasvu soodustamisel põllumajandussektoris; kutsub liikmesriike üles soosima oma strateegiakavades meetmeid noorte põllumajandustootjate arvu suurendamiseks ning edendama sidusust muude riiklikul ja ELi tasandil kättesaadavate vahenditega;
32. rõhutab, et põllumajanduse arengu, digitaliseerimise ja spetsialiseerumise tulemusel vajavad nii sektoris juba tegutsevad inimesed kui ka sinna sisenemas olijad sobival tasemel digitaalset, tehnilist ja majanduslikku koolitust, ning nõuab vahetuskavade, arutelude, veebikoolituste ja e-õppe edendamist;
33. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste keskset rolli elava ja eduka



kohaliku maamajanduse taastamisel ja hoidmisel ning vajadust säilitada algatuse LEADER jaoks piisav rahastamise tase; kutsub liikmesriike üles LEADERi võimalusi täielikult ära kasutama;

34. tuletab meelde, et äärepoolseimatel piirkondadel on rahvastikukaole eelsoodumus ja need vajavad seetõttu spetsiaalseid meetmeid, et leevendada nende sageli negatiivseid demograafilisi muutusi; kutsub liikmesriike üles kasutama olemasolevaid struktuuri- ja investeerimisfonde ennetavalt, et lahendada nende piirkondade probleeme;
35. rõhutab pidevalt areneva digitaal tehnoloogia olulist mõju inimeste igapäevaelule ning toonitab seetõttu vajadust kiire lairibaühenduse ning elutähtsate ja ajakohaste tehnoloogiliste seadmete järele koolides, haiglates ja kõigis muudes asjakohastes avalike teenuste rajatistes, sealhulgas tõhusa e-valitsuse väljatöötamist, tagamaks, et maapiirkondades ja äärealadel elavatel inimestel on piisavalt võimalusi;
36. märgib valitsusväliste organisatsioonide pakutavate teenuste, eriti eakatele suunatud teenuste tähtsust; nõuab valitsusväliste organisatsioonide tegevuse rahastamise tugevdamist maapiirkondades.

## TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

|  |  |
|--|--|
| <b>Vastuvõtmise kuupäev</b>                          | 27.10.2020   |
| <b>Lõpphääletuse tulemus</b>                         | +: 46<br>-: 0<br>0: 1  |
| <b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed</b>        | Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Cristian Ghinea, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Chris MacManus, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez |
| <b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed</b> | Christine Schneider  |

## NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

| 46        | +   |
|-----------|---|
| PPE       | Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez |
| S&D       | Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno  |
| RENEW     | Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Cristian Ghinea, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller  |
| ID        | Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas   |
| VERTS/ALE | Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropè, Sarah Wiener  |
| ECR       | Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová  |
| EUL/NGL   | Luke Ming Flanagan, Chris MacManus, Eugenia Rodríguez Palop   |
| NI        | Dino Giarrusso  |

| 0 | - |
|---|---|
|   |   |

| 1  | 0          |
|----|------------|
| ID | Ivan David |

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

28.9.2020

## **NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI MUUDATUSETTEPANEKUTENA ESITATUD SEISUKOHT**

tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile

vananeva kontinendi ning 2020. aasta järgse vananemispoliitika seotud võimaluste ja probleemide kohta  
(2020/2008(INI))

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni nimel: Christine Anderson (koostaja)

### **MUUDATUSETTEPANEKUD**

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon esitab vastutavale tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile järgmised muudatusettepanekud:

#### **Muudatusettepanek 1**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Volitus 1 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

– *võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),*

#### **Muudatusettepanek 2**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Volitus 2 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

- võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruannet pealkirjaga „Demograafiliste muutuste mõju” (COM(2020)0241),

### **Muudatusettepanek 3**

#### **Resolutsiooni ettepanek Volitus 3 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

- võttes arvesse komisjoni 25. mai 2018. aasta aruannet „The 2018 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2016-2070)“ (2018. aasta vananemisaruanne: ELi liikmesriikide majandus- ja eelarveproгноosid (2016–2070)),

### **Muudatusettepanek 4**

#### **Resolutsiooni ettepanek Volitus 4 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

- võttes arvesse komisjoni 26. aprilli 2017. aasta teatist „Algatus lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamiseks“ (COM(2017)0252),

## **Muudatusettepanek 5**

### **Resolutsiooni ettepanek Volitus 5 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

- *võttes arvesse oma 26. mai 2016. aasta resolutsiooni vaesuse sooliste aspektide kohta<sup>1a</sup>,*

---

<sup>1a</sup> *ELT C 76, 28.2.2018, lk 93.*

## **Muudatusettepanek 6**

### **Resolutsiooni ettepanek Volitus 6 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

- *võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artikleid 23, 25, 34, 35 ja 36,*

## **Muudatusettepanek 7**

### **Resolutsiooni ettepanek Volitus 7 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

- *võttes arvesse oma 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni naiste rolli kohta vananevas ühiskonnas<sup>1a</sup> ja 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni hooldusteenuste kohta ELis soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks<sup>1b</sup>,*

---

<sup>1a</sup> *ELT C 308 E, 20.10.2011, lk 49.*

<sup>1b</sup> *Vastuvõetud tekstid, P8\_TA(2018)0464.*

## **Muudatusettepanek 8**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Aa. arvestades, et Euroopa rahvastik vananeb jätkuvalt, mis toob tõenäoliselt kaasa suurenenud ja mitmekesise hooldusvajaduse; arvestades, et Eurostati prognooside kohaselt on 2100. aastal suurim vanuserühm üle 85-aastased, kellest enamuse moodustavad naised; arvestades, et tuleks rakendada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ja eelarvestamist, et täielikult mõista vananemisega seotud soolisi erinevusi teenuste kasutamisel, teenuste vajaduses ja ressursside jagamisel<sup>1a</sup>;*

---

<sup>1a</sup> [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population structure and ageing/et](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/et)

## **Muudatusettepanek 9**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ab.** arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on ELi põhiväärtus, mida tunnustatakse aluslepingutes ja põhiõiguste hartas ning mida EL on kohustunud kogu oma tegevuses järgima;

## **Muudatusettepanek 10**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ac.** arvestades, et COVID-19 pandeemia on eriti mõjutanud vanemaid inimesi, proovile pannud meie tervishoiu-, hooldus- ja hoolekandesüsteemid ning näidanud, et neisse tuleb piisavalt investeerida; arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetes 2, 9, 11, 15, 16 ja 18 rõhutatakse muu hulgas soolise võrdõiguslikkuse, töö ja eraelu tasakaalu, lapsehoiu, vanaduspõlve sissetuleku ja pensionide, tervishoiu ja pikaajalise hoolduse tähtsust; arvestades, et need õigused on eakate inimeste demograafiliste võimaluste ja probleemide lahendamiseks otsustavalt tähtsad;

## **Muudatusettepanek 11**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ad.** arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 2 ja 8 on



*sätestatud, et kõigi oma asjaomaste meetmete puhul on liidu eesmärk meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine, millega kehtestatakse soo arvessevõtu põhimõte;*

## **Muudatusettepanek 12**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A e (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ae. arvestades, et eurooplased elavad üldiselt kauem, tervislikumalt ja turvalisemalt; arvestades, et viimase viiekümne aastaga on nii meeste kui ka naiste eeldatav eluiga sünnihetkel kasvanud umbes kümne aasta võrra; arvestades, et sugu on vananemisel oluline tegur, kuna eeldatav eluiga on naistel keskmiselt 5,5 aastat pikem kui meestel ning ELi 2018. aasta statistika näitab, et 2018. aastal oli oodatav eluiga sünnihetkel meestel 78,2 ja naistel 83,7 aastat<sup>1a</sup>, ning arvestades, et prognooside kohaselt ulatub 2070. aastal eeldatav eluiga sünnihetkel meestel 86,1 aastani ja naistel 90,3 aastani; arvestades, et seevastu näitavad Eurostati arvud, et meeste ja naiste eeldatavate tervena elatavate eluaastate vahe on palju väiksem, meestel on see 63,7 aastat ja naistel 64,2 aastat, mis näitab, et vananemine ja vananeva elanikkonna hooldusvajadused on soolise võrdõiguslikkuse küsimus; arvestades, et naiste ja meeste eeldatava eluea erinevus sünnihetkel erineb liikmesriigiti märkimisväärselt; arvestades, et vanemad naised sõltuvad sagedamini oma partneri sissetulekust, mis tuleneb traditsioonilisest tööjaotusest ja perekondlikust rollist, mis mõjutab naiste pensioniõigusi, ning arvestades, et neil on hoolduskohustuste*

*ja väiksema palga tõttu tavaliselt vähem sissetulekuid kui vanematel meestel;*

---

*<sup>1a.</sup> „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), Eurostat, 2019.*

### **Muudatusettepanek 13**

#### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A f (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Af. arvestades, et kogu demograafiliste võimaluste ja väljakutsetega tegelev poliitika peab lähtuma kaasavast, õigustel ja tõenditel põhinevast, inimkesksest lähenemisviisist ning toetama võrdõiguslikkuse, eriti soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid ning kaitsma naiste õigusi, sealhulgas nende seksuaal- ja reproduktiivõigusi ning varalisi õigusi; arvestades, et ELi tegevus vananemispoliitika ja demograafiliste muutuste valdkonnas peab olema täielikult kooskõlas ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga aastateks 2020–2025; arvestades, et ELi demograafilised väljakutsed on tihedalt seotud soolise ebavõrdsusega, kuid soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ei ole poliitikasse piisavalt integreeritud;*

### **Muudatusettepanek 14**

#### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A g (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ag. arvestades, et 2018. aastal said üle*

*65-aastased naised Euroopa Liidus pensioni, mis oli keskmiselt 30 % madalam kui meestel; arvestades, et pensionilõhe suurendab naiste majanduslikku haavatavust ning sotsiaalse tõrjutuse, püsiva vaesuse ja majandusliku sõltuvuse, eriti abikaasast või teistest pereliikmetest sõltuvaks muutumise ohtu<sup>1a</sup>,*

---

<sup>1a</sup>. Eurostat.

## **Muudatusettepanek 15**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A h (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ah. arvestades, et 2018. aastal oli ELi 27 liikmesriigis vaesusohus 15,5 % 65-aastastest ja vanematest inimestest<sup>1a</sup>; arvestades, et vanaduspõlve vaesus mõjutab naisi sagedamini seetõttu, et neil on madalam tööhõive määr, rohkem karjäärikatkestusi, madalamad palgad ja nad töötavad sagedamini osalise tööajaga, ajutisel ja mitteametlikul töökohal;*

---

<sup>1a</sup>. COM(2020)0241.

## **Muudatusettepanek 16**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus A i (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ai. arvestades, et meeste ja naiste*

*vaheline tööhõivelõhe oli 2019. aastal 12 %; arvestades, et sooline tööhõivelõhe on veelgi suurem, kui võtta arvesse osalise tööajaga töötamise olulist erinevust meeste ja naiste vahel;*

## **Muudatusettepanek 17**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus B a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ba. arvestades, et soolise tööhõivelõhe kõrvaldamise tingimuseks on põhiliste sotsiaalõiguste tagamine ja peamiste sotsiaalteenuste osutamine;*

## **Muudatusettepanek 18**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus B b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Bb. arvestades, et Euroopa majanduslikku ja poliitilist olukorda saab parandada ja demograafiliste muutuste tagajärgi vältida vaid siis, kui kasutatakse kõigi naiste ja meeste andeid ja potentsiaali ning jagatakse hoolduskohustusi;*

## **Muudatusettepanek 19**

### **Resolutsiooni ettepanek**

## **Põhjendus B c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Bc.** arvestades, et 55–64-aastaste naiste tööhõive määr on madalam kui meestel (naistel 52,4 %, meestel 65,4 %) ning nad on kõige tõenäolisemalt koduste mitteametlike hooldusteenuste pakkujad<sup>1a</sup>;

---

<sup>1a</sup> „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), Eurostat, 2019.

## **Muudatusettepanek 20**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus C a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ca.** arvestades, et ühiskonna vananemist peetakse liiga sageli negatiivseks nähtuseks, mis hõlmab tööjõu vanuselise struktuuriga seotud probleeme ning sotsiaal- ja tervisekaitse jätkusuutlikkust, kuigi eakad on ka majanduslikuks ressursiks ja kogemuste allikaks ning pakuvad kogukonnale ja perekonnale olulist tuge ülalpeetavate hooldajana ja tänu oma pikale töökogemusele ka tööalase nõuandjana ning ühtlasi aitavad alles hoida maakogukondi;

## **Muudatusettepanek 21**

### **Resolutsiooni ettepanek**

## **Põhjendus C b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***Cb. arvestades, et ühelt poolt eeldatakse, et 80-aastaste ja vanemate inimeste osakaal ELi 28 liikmesriigi elanikkonnas suureneb 2050. aastaks enam kui kahekordseks ja teiselt poolt väheneb tööealise elanikkonna osakaal ELis (15– 64-aastased) esimest korda 2010. aastal ja eeldatavasti väheneb see igal aastal aastani 2060<sup>1a</sup>;***

---

***<sup>1a</sup> Briefing (ülevaade) – „Demography on the European agenda: Strategies for tackling demographic decline“ (Demograafia Euroopa tegevuskavas: strateegiad demograafilise languse vastu võitlemiseks), Euroopa Parlament, Parlamendi uuringuteenuste peadirektoraat, Parlamendiliikmete uuringuteenuste direktoraat, 2.6.2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651939/EPRS\\_BRI\(2020\)651939\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651939/EPRS_BRI(2020)651939_EN.pdf)***

## **Muudatusettepanek 22**

**Resolutsiooni ettepanek  
Põhjendus C c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***Cc. arvestades, et sooline lõhe eeldatava eluea osas sünnihetkel on juba olemas ja eeldatavasti kasvab see tulevikus veelgi; arvestades, et selle lõhe suurenemine süvendab tõenäoliselt veelgi praegust soolist ebavõrdsust ja sellest tulenevat mõju nagu sooline pensionilõhe ja vanaduspõlve vaesus; arvestades, et 75-aastaste ja vanemate inimeste vaesus on pidevalt koondunud naiste seas, peamiselt***

*soopõhiste tasustamata  
hoolduskohustuste, eluaegsete palga- ja  
töötaja erinevuste ning sellest tulenevate  
madalamate pensionide mõju tõttu,  
meeste ja naiste erineva pensioniea tõttu  
mõnes liikmesriigis ning asjaolu tõttu, et  
eakamad naised elavad sagedamini üksi;*

## **Muudatusettepanek 23**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus C d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Cd. arvestades, et osalise töötajaga  
töökohtade tööhõive määr on naistel  
kõrgem (31,3 %) kui meestel (8,7 %) ja  
see mõjutab ka vanemaid naisi (49,8 %  
vanemaid mehi ja 64,1 % vanemaid  
naisi); arvestades, et ELi 28 liikmesriigis  
oli tavapärase töötundide arv 65–74-  
aastastel meestel keskmiselt 30,3 tundi  
nädalas ja samaealistel naistel 24,1 tundi  
nädalas ning arvestades, et mehed peaksid  
eeldatavasti tööturul aktiivsed olema 38,6  
aastat, samas kui naiste puhul on vastav  
näitaja 33,7 aastat<sup>1a</sup>;*

---

<sup>1a</sup> „Ageing Europe: Looking at the lives  
of older people in the EU“ (Vananev  
Euroopa: vaade eakate elule ELis),  
Eurostat, 2019.

## **Muudatusettepanek 24**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus D a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Da.** arvestades, et ELis on üle 80 miljoni puuetega inimese, kellest enamus on naised ja tüdrukud, ning arvestades, et enamik puudeid tekib vanusega; arvestades, et puuetega inimestel on suurem vaesuse oht; arvestades, et kõigis liikmesriikides kannatavad puudega naised suuremat materiaalist puudust kui puudeta naised; arvestades, et vananemispoliitika peab tagama puuetega inimeste kaitse ja sotsiaalse kaasatuse ning nende juurdepääsu tööturule ja teenustele;

## **Muudatusettepanek 25**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus D b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Db.** arvestades, et sündimuskordajad on madalad ja langenud EL-28 keskmiselt, umbes 2,5 lapselt ühe naise kohta 1960. aastal, veidi alla 1,6-ni 2020. aastal, mis on palju väiksem kui 2,1 sündi naise kohta, mida peetakse vajalikuks stabiilse rahvastiku säilitamiseks pikas perspektiivis<sup>1a</sup>;

---

<sup>1a</sup> Briefing (ülevaade) – „Demography on the European agenda: Strategies for tackling demographic decline“ (Demograafia Euroopa tegevuskavas: strateegiad demograafilise languse vastu võitlemiseks), Euroopa Parlament, Parlamendi uuringuteenuste peadirektoraat, Parlamendiliikmete uuringuteenuste direktoraat, 2.6.2020.



## **Muudatusettepanek 26**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus E a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ea. arvestades, et COVID-19 on dramaatiliselt esile tõstnud pikaajalise hooldusteenuste kvaliteedi probleemi, kus hooldusteenuste halb kvaliteet ja ressursipuudus on põhjustanud ebainimlikku kohtlemist, ning et see on heitnud uut valgust eakate hooldekodudes pakutava hoolduse kvaliteedi laiemale küsimusele; arvestades, et on vaja ELi tasandi uuringut eakate hooldusteenuste tingimuste, kvaliteedi, kaitsemeetmete ja ressursside piisavuse kohta ning selle kohta, kas ja kui palju eakaid inimesi, eriti naisi, puutus viirusega asjatult kokku või jäeti ilma nõuetekohase hoolduseta;*

## **Muudatusettepanek 27**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus E b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Eb. arvestades, et mõned ELi piirkonnad tühjenevad elanikest ja samal ajal suureneb elanikkond teatud linnapiirkondades, mis muudab arengu ja ühtekuuluvuse ELi projekti raames keeruliseks;*

## **Muudatusettepanek 28**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus E c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***Ec.*** arvestades, et soolise palgalõhe tagajärjed hõlmavad 37 %-list soolist erinevust pensionisissetulekus ning naiste ja meeste ebavõrdset majanduslikku iseseisvust, kuna naised mõjutavad rohkem mittestandardseid töövorme, töösuhte, mis ei taga ametipensioni, ja madalam sissetulekutase; arvestades, et naiste hoolduskohustused ja ajalooliselt erinev pensioniiga aitavad samuti oluliselt kaasa soolisele pensionilõhele, kuna naiste olukorda halvendavad endiselt pikad hoolduspuhkused ja/või tööturult hoopis välja langemine ning neil on raskusi sinna uuesti sisenemisega;

## **Muudatusettepanek 29**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus F a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***Fa.*** arvestades, et üle 50 % alla 65-aastastest hooldajatest ühendab hooldamiskohustused tööga; arvestades, et nagu komisjon on tihti märkinud, on hoolduskohustused üks peamisi põhjusi, miks naiste osalus tööturul on madal, kuna nad kas vähendavad oma tööaega või loobuvad üldse palgatööst, mis tähendab Euroopa jaoks 370 miljardi euro suurust kahju aastas; arvestades, et hinnangute kohaselt teevad ELis 80 % kogu hooldustööst mitteametlikud hooldajad, kes on enamasti naised (75 %), mis viitab soolisele ebavõrdsusele hoolduse valdkonnas, mis mõjutab tugevalt soolist pensionilõhet; arvestades, et ametliku töölepinguta mitteametlike hooldajate osutatav hooldus on eriti problemaatiline, kuna see jätab nad

*tööturult välja ja võtab neilt võimaluse oma tegevust seadustada; arvestades, et sellisel olukorral on kahekordselt negatiivne mõju, kuna ühelt poolt on need mitteametlikud hooldajad (enamasti naised) reeglina madala palgaga, neil puudub sotsiaalkaitse, nad ei maksa sotsiaalmakseid ja ei saa seetõttu tööea lõppedes mingit pensioni või saavad ainult miinimumpension, ja teiselt poolt jäävad riigil ja asjaomastel riigiasutustel saamata tööandjate ja töötajate makstavad sotsiaalmaksed ja maksud;*

### **Muudatusettepanek 30**

#### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus F b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Fb. arvestades, et COVID-19 kriis mõjutab oluliselt ka demograafiat; arvestades, et paljud eakad inimesed on surnud ja nagu mõned uuringud näitavad, on koroonaviirus avaldanud märkimisväärset mõju ELi rahvastikusuundumustele, näiteks keskmise eluea ja pereplaneerimise vähenemise näol;*

### **Muudatusettepanek 31**

#### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus F c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Fc. arvestades, et meie vananemispoliitika väljatöötamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta sooliste*

*erinevuste mõju tervisele ja sotsiaal-  
kultuuriliste teguritega seotud tervisealast  
ebavõrdsust; arvestades, et teatavad  
vanusega seotud haigused ja seisundid,  
näiteks depressioon ja südame-  
veresoonkonna haigused, mõjutavad naisi  
ja mehi erinevalt; arvestades, et teatud  
haigused ja seisundid, näiteks Alzheimeri  
tõbi ja dementsus, rinnavähk,  
uriinipidamatus, osteoporoos ja  
osteoartroos, mõjutavad rohkem naisi kui  
mehi; arvestades, et selliste seisundite  
levimus meie vananevas ühiskonnas  
suureneb;*

## **Muudatusettepanek 32**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus F d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Fd. arvestades, et vaesumine ähvardab  
sagedamini vanemaid naisi, kellel on  
olnud hoolduskohustuste tõttu  
karjäärikatkestusi, kes on töötanud  
osalise tööajaga ja madalama palgaga  
töökohtadel või on tööturult lõplikult  
lahkunud, ning kellel on seetõttu  
väiksemad pensioniõigused<sup>1a</sup>; arvestades,  
et Eurostati hinnangul on vaesus ja  
sotsiaalne tõrjutus eriti levinud vanimasse  
vanuserühma kuuluvate naiste seas (üle  
75-aastased), 2018. aastal oli see määr  
23,3 %, mis ületas kõigi vanuserühmade  
ELi keskmise; arvestades, et eakate  
tööealiste naiste (2018. aastal 55–64-  
aastased) vastav risk on 24,4 %;*

---

<sup>1a</sup> „Ageing Europe: Looking at the lives  
of older people in the EU“ (Vananev  
Euroopa: vaade eakate elule ELis),  
Eurostat, 2019.

## Muudatusettepanek 33

### Resolutsiooni ettepanek Põhjendus G a (uus)

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ga.** arvestades, et eakatel on vaesuse oht suurem kui elanikkonnal üldiselt, ulatudes 2017. aastal 14,2 %-ni; arvestades, et kogu ELis oli ajavahemikul 2010–2017 vaesusohus naispensionäride osakaal umbes kaks kuni kolm protsenti meessoost pensionäride omast kõrgem<sup>1a</sup>;

---

*1a*

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190115-1#:~:text=In%202017%20the%20proportion%20of,figure%20of%2013.8%20%25%20in%202016.&text=In%20most%20of%20the%2027,between%2010%20%25%20and%2025%20%25.>

## Muudatusettepanek 34

### Resolutsiooni ettepanek Põhjendus G b (uus)

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Gb.** arvestades, et COVID-19 kriisist tulenevatel liikumispüüangutel ja majanduslangusel on olnud naistele ebaproportsionaalne mõju hoolduskohustuste ebavõrdse jagamise, valdkondliku spetsialiseerumise ja suurenenud perevägivalda tõttu;

## Muudatusettepanek 35

### Resolutsiooni ettepanek Põhjendus G c (uus)

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Gc.** arvestades, et rohkem kui üks neljast 50–64-aastasest naisest ja 17 % üle 65-aastastest naistest täidavad mitteametlikke hoolduskohustusi vähemalt kord nädalas; arvestades, et mitteametlikku hooldust seostatakse suurema sotsiaalse eraldatuse, vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse ja halva terviseseisundi riskiga; arvestades, et see näitab pikaajalise hoolduse ja abiteenuste puudulikkust paljudes liikmesriikides;

## Muudatusettepanek 36

### Resolutsiooni ettepanek Põhjendus H a (uus)

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ha.** arvestades, et rahvastikukadu ja rahvastiku vananemine mõjutavad tulevikus tugevasti maksutuluseid, rahandust, pensionide piisavust ja tervishoiuteenuseid<sup>1a</sup>; arvestades, et naiste ja meeste võrdse osalemise tagamiseks tööturul, hariduses ja koolituses on hädavajalik pakkuda mõistliku hinnaga ja kvaliteetseid lastehoiuteenuseid ning tugiteenuseid eakate ja teiste ülalpeetavate eest hoolitsemiseks;

---

<sup>1a</sup> Eurostati piirkondlik aastaraamat 2019,

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-HA-19-001>

## **Muudatusettepanek 37**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus H b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Hb.** arvestades, et vanematel naistel on tavaliselt vanematest meestest suuremid raskusi põhikaupade ja -teenuste saamisel, nagu tervishoiuteenused, pikaajaline hooldus ja inimväärne eluase, ning et seda põhjustavad paljud tegurid, nagu sooline palga- ja pensionilõhe, naiste pikem eluiga ja üksi elavate vanemate naiste suurem osakaal<sup>1a</sup>;

---

<sup>1a</sup> „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), Eurostat, 2019.

## **Muudatusettepanek 38**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus I a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ia.** arvestades, et naistel on traditsiooniliselt suurem vaesuse ja piiratud pensioni oht, eriti üle 65-aastastel naistel, kes saavad sageli napilt toimetulekupiiri ületavat pensioni erinevatel põhjustel, nagu suur sooline palgalõhe, mis mõjutab otseselt pensioniõigusi, asjaolu, et nad on töötamises vaheaegu teinud või perekondlike kohustuste täitmiseks töölkäimisest loobunud, või et nad on

*töötanud oma abikaasa ettevõttes, peamiselt äri- ja põllumajandussektoris, ilma töötasuta ja sotsiaalkindlustuseta, ning arvestades, et majanduslanguse ajal on vaesusse sattumise oht nende naiste jaoks veelgi suurem ja seetõttu on naiste võime teenuseid hankida madalam; arvestades, et naised sõltuvad rohkem hooldusest; arvestades, et naiste väiksema sissetuleku tagajärjeks on väiksem pension;*

## **Muudatusettepanek 39**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus I b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ib. arvestades, et üha arvukamalt vanemaid inimesi elab Euroopa Liidus üksi, eriti vanemad naised (40,4 % naistest ja 22,4 % meestest), moodustades eriti haavatava rühma, kellel on suurem vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse oht<sup>1a</sup>, kuna neil tuleb oma majapidamise alalhoidmiseks teha proportsionaalselt suuremaid kulutusi ja neid ohustab rohkem sotsiaalne eraldatus ja üksindus ning sellega seotud vaimse ja füüsilise tervise ohud;*

---

*<sup>1a</sup> „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), Eurostat, 2019.*

## **Muudatusettepanek 40**

### **Resolutsiooni ettepanek**



## **Põhjendus J a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ja.** arvestades, et ajakasutuse statistika näitab soo lõikes hooldustöö ebavõrdset osakaalu kogu Euroopas; arvestades, et kuigi hoolekande- ja sotsiaalteenuste ulatus ning naiste aktiivsuse määr riigiti tunduvalt erineb, langeb naistele ebaproportsionaalselt suur osa hoolduskoormusest ning see mõjutab tugevasti nende tegevust tööturul ja viljakusega seotud valikuid;

## **Muudatusettepanek 41**

**Resolutsiooni ettepanek  
Põhjendus J b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Jb.** arvestades, et vanemaid naisi mõjutavad meestest erinevalt mitmed vanusega seotud haigused ja seisundid nagu kopsuvähk, diabeet, depressioon ja südame-veresoonkonna haigused, ning neid mõjutavad tugevamalt sellised seisundid nagu rinnavähk, osteoporoos, uriinipidamatus ja dementsus; arvestades, et rahvastiku vananemine tähendab, et selliste seisundite levimus tulevikus tõenäoliselt suureneb;

## **Muudatusettepanek 42**

**Resolutsiooni ettepanek  
Põhjendus K a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Ka.** arvestades, et sooline palgalõhe on keskmiselt 16 % ja sooline pensionilõhe 37 %;

### **Muudatusettepanek 43**

#### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus K b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**Kb.** arvestades, et vanemate naiste vastu suunatud vägivald on suures osas tunnustamata ja vähe uuritud nähtus ning pandeemia ajal kehtestatud liikumispüüangud on muu hulgas isoleerituse tagajärjel suurendanud vägivalla ohtu; arvestades, et elanikkonna vananemist silmas pidades on veelgi lubamatum, et selliseid kuritarvitusi ei uurita edasi;

### **Muudatusettepanek 44**

#### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus L a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**La.** arvestades, et enamikus Euroopa riikides on sooline hariduslõhe naistele soodne, kuid samas kaotavad naised emaduse tõttu tööturuvõimalusi, meestele aga tuleb isadus kasuks nii aktiivsuse määra kui ka palga poolest; arvestades, et on oluline näidata naiste raskusi emaduse kokkusobitamisel töökarjääriga, mille tulemusel neil vähenevad nii emaduse kui

*ka karjääriarendamise võimalused; arvestades, et karjääri ja emaduse ühitamise katsed lõpevad tavaliselt sellega, et naised lükkavad emakssaamist edasi, vähendavad võimalikku laste arvu või jäävad hoopis lastetuks; arvestades, et kõik need tegurid vähendavad sündimuskordajat alla taastootmismäära, mille tulemuseks on elanikkonna vananemine;*

## **Muudatusettepanek 45**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus L b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Lb. arvestades, et eakatel on suurem oht COVID-19 viirusesse raskesti haigestuda ja selle tagajärjel surra ning nad võivad kogeda vanuselist diskrimineerimist; arvestades, et vanemad naised on COVID-19 viiruse tõttu eriti suures ohus, kuna nad moodustavad suurema osa hooldust vajavatest eakatest ja hooldavad tihti oma vanemaid sugulasi;*

## **Muudatusettepanek 46**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus M a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ma. arvestades, et COVID-19 leviku tõttu ei ole paljudel eakatel enam juurdepääsu hädavajalikule hooldusele ja abile ning eriti ohustab see olukord naisi,*

*kes on eakate seas enamuses, vajavad tõenäolisemalt pikaajalist hooldust ja on piiratud sissetuleku tõttu ka vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus<sup>1a</sup>;*

---

*<sup>1a</sup> „Policy Brief: The Impact of COVID-19 on older persons“ (Poliitikaülevaade: COVID-19 mõju eakatele), ÜRO, 2020.*

## **Muudatusettepanek 47**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus P a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Pa. arvestades, et ebastandardised töövormid on levinud ja kuigi need võimaldavad hoolduskohustuste täitmisel paindlikkust, ei vasta need alati töötavate inimeste vajadustele, ning arvestades, et hoolduskava korraldamise võimatus raskendab naistel emaduse ühendamist tööga;*

## **Muudatusettepanek 48**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus R a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Ra. arvestades, et ELi elanikkonna vananemine tekitab soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas uusi probleeme, kuna endiselt on naised peamised hooldajad (nii tasustatud kui ka tasustamata hoolduse vallas)<sup>1a</sup>; arvestades, et koroonaviiruse kriis on seda olukorda veelgi teravdanud;*

---

*1a. „Ageing societies, migration and climate change bring new challenges for gender equality“ (Vananevad ühiskonnad, ränne ja kliimamuutused toovad soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas esile uusi probleeme), Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, 2019.*

## **Muudatusettepanek 49**

### **Resolutsiooni ettepanek Põhjendus S a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*Sa. arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse poliitika peab tegeliku võrdõiguslikkuse saavutamiseks käsitlema kõiki naisi ja mehi kogu nende mitmekesisuses ja seda ei tohiks kitsendada üksnes emadele ning töö ja eraelu tasakaalustamise meetmetele suunatud poliitikaks, mis võimaldab lahendada rahvastikuprobleeme, vaid tuleks meeles pidada ka naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonna saavutusi;*

## **Muudatusettepanek 50**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1a. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate*

*töö- ja eraelu tasakaalustamist, ning rõhutab sellega seoses, et väga oluline on individuaalne õigus puhkusele ja paindlikule töökorraldusele, et aidata töötajatel oma era- ja tööelu hallata; on veendunud, et edasise arengu huvides peaks võtma eesmärgiks hoolduspuhkuse järkjärgulise pikendamise<sup>1a</sup>, ja kutsub üles laiendama õigusi ka neile, kes vajavad puhkust muude ülalpeetavate kui laste hooldamiseks;*

---

*<sup>1a</sup> Nagu Euroopa Parlament nõudis oma 20. oktoobri 2010. aasta õigusloomega seotud resolutsioonis ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööhutuse ja tervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta, ELT 70 E, 8.3.2012, lk 162, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.CE.2012.070.01.0162.01.EST&toc=OJ%3AC%3A2012%3A070E%3ATOC>*

## **Muudatusettepanek 51**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1b. palub komisjonil hinnata direktiivi 2004/113/EÜ (meeste ja naiste vahelise võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega) rakendamist, et võtta arvesse diskrimineerimisjuhtumeid;*

## Muudatusettepanek 52

### Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 c (uus)

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***1c. tuletab meelde, et kõrgem sündimus eeldab paremaid töövõimalusi, stabiilset tööhõivet ja eluaset, inimväärseid töö- ja elamistingimusi, paindlikku töökorraldust, heldet peretoetust ja tasulist vanemapuhkust mõlemale vanemale, kvaliteetset lastehoidu esimestest eluaastatest alates ja tasustamata hoolekande- ja koduste kohustuste võrdset jaotust meeste ja naiste vahel; rõhutab, et demograafiliste muutuste ja eeldatava eluea pikenemise valguses on esmatähtis tagada naiste suurem täielik osalemine tööturul ilma karjääripauside, -katkestuste või osalisele tööajale ja ajutisele tööle siirdumiseta, kuna sellel on kõrvalmõju eakate naiste vaesusrisi vähendamisele; nõuab seetõttu tungivalt, et liikmesriigid võtaksid töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi kiiresti ja täielikult üle ning asuksid seda rakendama, ja kutsub liikmesriike üles direktiivis sätestatud miinimumnõudeid ületama;***

## Muudatusettepanek 53

### Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 d (uus)

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***1d. peab praegust soolist pensionilõhet kahetsusväärseks ja palub komisjonil ja liikmesriikidel välja pakkuda konkreetset meetmed selle kõrvaldamiseks, muu hulgas soolise palgalõhe vähendamise ja naiste tööhõive suurendamise teel, võttes***

*kasutusele töö- ja eraelu tasakaalustamise meetmed, võideldes ebakindla ja mitteametliku töö vastu ning tagades kõigile miinimumsissetuleku;*

## **Muudatusettepanek 54**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 e (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1e. märgib, et prognooside kohaselt hakkab tööeline elanikkond vähenema ja see võib suurendada survet riigieelarvele; rõhutab, et selle olukorra vältimiseks on ülitähtis suurendada naiste tööhõive osakaalu; kahetseb väljaspool ELi sündinud naiste madalat tööhõivet ja nõuab konkreetseid meetmeid suurema arvu eri taustaga naiste kaasamiseks tööhõivesse;*

## **Muudatusettepanek 55**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 f (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1f. rõhutab, et investeerimine hooldusteenustesse on hädavajalik, kuna see ei suurenda mitte ainult naiste tööhõivemäära, pakkudes mitteametlikele hooldajatele töövõimalusi ametlikus majanduses ja edendades naiste töö- ja eraelu tasakaalu, vaid parandab ka eakate inimeste elamistingimusi investeringute kaudu pikaajalistesse hoolekandeesutustesse, vaimse tervise parandamise ja isolatsiooni vastu*



*võitlemise ning eakate naiste vastu suunatud vägivalda ennetamise ja tõkestamise meetmete ning inimeste tervisesse ja haridusse investeerimise kaudu, tagamaks, et nad jäävad vananedes aktiivseks ja hea tervise juurde; kutsub komisjoni üles esitama Euroopa hooldelepet ja Euroopa hooldajate programmi, mille eesmärk on üleminek hooldusmajandusele koos asjakohaste investeeringute ja ELi tasandi õigusaktidega ning terviklik lähenemisviis kõigile hooldusvajadustele ja -teenustele, kehtestades hoolduse miinimumstandardid ja kvaliteedijuhised kõigiks eluetappideks, sealhulgas lastele, eakatele ja pikaajaliste vajadustega inimestele, eesmärgiga kindlaks teha Euroopas esinevad mitteametliku hoolduse liigid ja neid tunnustada ning tagada hooldajatele muu hulgas rahaline tugi, sobivad puhkused ja taskukohased teenused; palub komisjonil ja nõukogul koguda sooliselt jaotatud andmeid osutatava hoolduse liikide kohta ning võtta sarnaselt lapsehoidu käsitlevate Barcelona eesmärkidega kasutusele eakate ja ülalpeetavate hooldamise eesmärgid;*

## **Muudatusettepanek 56**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 g (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1g. rõhutab, et rohe- ja digipööre peab toimuma õiglaselt ega tohi kedagi kõrvale jätta; palub digilõhe ja soolise ebavõrdsuse ületamiseks eelkõige investeerida oskustesse ja haridusse;*

## **Muudatusettepanek 57**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 h (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1h. väljendab muret Euroopa noorte rändevoogude pärast kolmandatesse riikidesse ja maapiirkondadest linnadesse; rõhutab, et nende rändesuundumustega tegelemiseks ja vältimaks kaasnevat tööealise elanikkonna vähenemist on tähtis pakkuda noortele võimalusi nende kodukohas; märgib, et sündimuse võimalik tõus võib lihtsalt kaasa tuua täiendava rände, kui seda olukorda ei lahendata nõuetekohaselt;*

## **Muudatusettepanek 58**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 i (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*1i. rõhutab, et maapiirkondades naistele rohkemate võimaluste pakkumiseks on oluline järgmises mitmeaastases finantsraamistikus säilitada selleks ette nähtud olemasolev alaprogramm; palub eelkõige toetada naispõlluharijaid maale juurdepääsu, sisseseade toetuse ja sotsiaalkindlustuse tagamise meetmete kaudu;*

## **Muudatusettepanek 59**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 j (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***1j. nõuab investeeringute suurendamist maapiirkondade teenustesse, mis meelitaks ligi nooremaid naisi ja suurendaks neis piirkondades elavate vanemate inimeste, eriti eakate naiste heaolu;***

## **Muudatusettepanek 60**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 k (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

***1k. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 kriisi ajal on esile kerkinud soolise võrdõiguslikkuse ja naiste inimõiguste osas valitsev ebavõrdsus ja vajakajäämised, sealhulgas seoses vanemate naistega; rõhutab, et eakad naised moodustavad sageli suurema osa elanikest pikaajalistes hooldusasutustes, millest said paljudes riikides viiruskolded, kuna nende ohutuse ja kaitse tagamiseks ei olnud piisavalt ressursse; palub liikmesriikidel uurida erinevates oludes vanemaeliste hoolduse pakkumist ja tagada vanemate naiste heaolu, sealhulgas juurdepääs hooldusele ja tervishoiuteenustele ning majanduslik sõltumatus;***

## **Muudatusettepanek 61**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 l (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**11.** rõhutab, et sünnil eeldatava eluea pikenemine suurendab survet pikaajalise hoolduse teenustele, mis kavandati teistsuguses demograafilises kontekstis ja mis peavad praegu vastama vanema ühiskonna tervishoiu- ja hooldusvajadustele; nõuab seetõttu valdkonnale eraldatud vahendite suurendamist, et rahuldada nimetatud vajadustest tulenevat suurenenud nõudlust;

## **Muudatusettepanek 62**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 1 m (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**1m.** palub komisjonil lisada parlamendi ettepanekud kavandatavasse rohelistesse raamatusse vananemise ja maapiirkondade pikaajalise visiooni kohta;

## **Muudatusettepanek 63**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 2 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**2a.** kavandab vananemispoliitika edasiviimiseks kõiki vanuserühmi hõlmava lähenemisviisi kasutuselevõttu, mille puhul võetakse arvesse vananemise ja soo vahelisi seoseid; kavandab lisaks suurema sotsiaalse kaasatuse ja sotsiaalse

*ühtekuuluvuse saavutamiseks ette vanust ja sugu arvestavat lähenemisviisi, kus vanuselise ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine saab hädavajalikuks meetodiks ja poliitikakujundamise vahendiks kõikides olulistes valdkondades (majandus, sotsiaalvaldkond, tööhõive, rahvatervis, toiduohutus, tarbijaõigused, digitaalareng, maaelu ja linnade areng jne); juhib tähelepanu sellele, et vanus ja hoolduse kvaliteet on soolise võrdõiguslikkuse küsimus;*

## **Muudatusettepanek 64**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 2 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*2b. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama soolise võrdõiguslikkuse näitajatega kõigis poliitikavaldkondades ja kõigil juhtimistasanditel, tuginedes Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) tööle, ning ergutab käivitama liikmesriikide poliitika soolise mõju hindamise, eriti töö- ja pensionireformide ettepanekute korral; rõhutab, et Eurostati andmete kogumine peaks hõlmama soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise poliitilist suunitlust;*

## **Muudatusettepanek 65**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 2 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*2c. tuletab meelde, et soolisest palgalõhest tulenev sooline pensionilõhe on 37 % ning tuleneb kogu naiste tööea jooksul kogunenud ebavõrdsusest ja tööturult puudumise perioodidest, mis on*

*naistele peale surutud mitmekordse ebavõrdsuse ja diskrimineerimise vormidega; rõhutab vajadust selle lõhega demograafiliste muutuste valguses kiiresti tegeleda, arvestades, et selle mõju tunnevad vanemad naised teravalt veel pikka aega;*

## **Muudatusettepanek 66**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 2 d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*2d. juhib tähelepanu sellele, et naiste tööturul osalemise madalama määra probleemiga tegelemiseks peavad riigid täielikult rakendama Barcelona hoolduseesmärgid ja minema veelgi kaugemale, tagades hooldusvajaduste katmise investeringute abil universaalsetesse, inimesest lähtuvasse, kvaliteetsetesse ja kättesaadavatesse hooldusteenustesse;*

## **Muudatusettepanek 67**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 3 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*3a. nõuab diskrimineerimisvastase direktiivi võimalikult kiiret vastuvõtmist ja rõhutab vajadust tunnistada mitmekordset diskrimineerimist, millega eakad naised ühiskonnas sageli kokku puutuvad ja kus neid diskrimineeritakse vanuse, soo, tervisliku seisundi ja puude alusel;*

## **Muudatusettepanek 68**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 3 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**3b. rõhutab, kui oluline on paluda Eurostatil ja EIGE-l koguda nt ühtlustatud Euroopa ajakasutusuuringute kujul terviklikke soopõhiseid andmeid hooldusele kuuluva aja jaotumise kohta nt hoolduse, majapidamistööde ja vaba aja lõikes, eesmärgiga teostada regulaarset hindamist;**

## **Muudatusettepanek 69**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 3 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**3c. tuletab meelde, et pandeemia kontekstis on veelgi esile tõusnud hoolduse sooline olemus – valdav osa eakate, puuetega inimeste ja laste hoolduskohustustest langeb naiste õlule; kutsub liikmesriike üles investeerima taskukohastesse kvaliteetsetesse lapsehoiuteenustesse ja pikaajalistesse hooldusteenustesse, eriti koduhooldusteenustesse ja kogukonnapõhistesse teenustesse, et hõlbustada naiste osalemist tööturul ja toetada naisi nende vananemisprotsessis;**

## **Muudatusettepanek 70**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 3 d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**3d. rõhutab, et eakaid naisi mõjutavad kõrged pikaajalise hoolduse kulud rohkem, kuna naiste keskmine eluiga on pikem, samas kui nende tervis on elukaare lõpus halvem, suurendades nende vajadust pikaajalise hoolduse ja abi järele; tuletab lisaks meelde, et naised moodustavad enamiku mitteametlikest hooldajatest ning see jätab eelkõige eakatele tööealistele naistele vähem võimalusi tööturule pääsemiseks ja pensioniõiguste omandamiseks;**

## **Muudatusettepanek 71**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 4 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**4a. nõuab, et vananemisega seotud probleemide lahendamisel toetutaks rohkem õigustele, nii et eakad saaksid käituda õigustega subjektina, selle asemel et neid käsitletaks õiguse objektina; nõuab lisaks õigustepõhist lähenemisviisi, et võimaldada eakatel aktiivselt osaleda otsuste tegemisel, mis käsitlevad neile pakutava hoolduse ning sotsiaalteenuste ja ravi valikut ja väljatöötamist, kui valikud on olemas; nõuab lisaks ka nõudluspõhist lähenemist seoses mis tahes tüüpi hooldusteenuste pakkumisega, et võimaldada eakatel elada iseseisvalt ja teistest sõltumatult nii kaua, kui nad soovivad;**



## **Muudatusettepanek 72**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 4 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**4b. juhib tähelepanu paindlike töövormide tähtsusele, millega võimaldatakse naistel ja meestel ühitada töö- ja pereelu, ning vajadusele korraldada teadlikkust suurendavaid kampaaniaid majapidamistöõde ning hoolduse ja põetamise võrdse jagamise kohta, teha suuremaid investeeringuid hooldusteenuste taristusse ning võtta kasutusele võrdse kestusega, mitteülekantav ja tasustatud ema- ja isapuhkus, et saavutada edusamme tasustatud ja tasustamata töö võrdsemas jaotumises naiste ja meeste vahel;**

## **Muudatusettepanek 73**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 4 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**4c. rõhutab vajadust võidelda soolise segmenteerumise vastu tööturul, eriti tulevikku suunatud ja kõrgepalgaliste karjääride puhul sellistes valdkondades nagu teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM), info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja digitaalsektor; rõhutab elukestva hariduse tähtsust nendes valdkondades, sealhulgas vanemate naiste puhul, et suurendada nende jätkuvat osalemist tööturul;**

## **Muudatusettepanek 74**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 4 d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**4d. juhib tähelepanu sellele, et 65-aastastel ja vanematel naistel seisab ees vähem tervena elatud aastaid kui meestel ja et naistel on tervishoiuteenuste kättesaadavusega rohkem raskusi; kutsub liikmesriike üles investeerima tugevatesse ja vastupidavatesse rahvatervise süsteemidesse, tagades universaalse ravikindlustuse, eelkõige põhilised tervishoiuteenused ning meditsiinilise ja ennetava ravi ja hoolduse, võttes seejuures arvesse konkreetselt naisi mõjutavaid haigusi, et tagada vanemate naiste võrdne juurdepääs tervishoiule;**

## **Muudatusettepanek 75**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 5 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**5a. palub rohkem ressursse ja teadusuuringuid ning olemasolevate seiremehhanismide edasiarendamist, et võidelda vanuselise diskrimineerimise vastu, kuna seda tunnistatakse ja sellega tegeletakse harva; tõdeb, et liikmesriikides on vaja suuremat teadlikkust vanuselisest diskrimineerimisest, ja märgib, et kiidaks heaks Põhiõiguste Ameti ja uue EIGE panuse;**

## **Muudatusettepanek 76**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 5 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**5b. nõuab, et naiste suurema tööhõivemäära edendamiseks võetaks vajalikke meetmeid, näiteks taskukohased hooldus- ja lapsehoiuteenused, piisava kestusega vanemapuhkused ning töötaja ja töökoha paindlikkus ka meestele; juhib tähelepanu sellele, et OECD prognooside kohaselt kasvaks meeste ja naiste võrdse osalemise määra korral SKP elaniku kohta 2030. aastaks 12,4 %;**

## **Muudatusettepanek 77**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 5 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**5c. tuletab meelde, et naised ähvardab vanemas eas vaesus rohkem kui mehi ja nad elavad vanemas eas peaaegu kaks korda suurema tõenäosusega üksik; on veendunud, et liikmesriigid peaksid selle riski vastu võitlemiseks rakendama erimeetmeid ja tagama, et eakatele naistele on ette nähtud piisavad tagatised, sealhulgas sellised meetmed nagu nn hoolduskrediit, piisavad miinimumpensionid, toitjakaotushüvitised ja meeste perepuhkuse õigused, et vältida vaesuse feminiseerumist;**

## **Muudatusettepanek 78**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Punkt 5 d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**5d. nõuab vanemate naistega seotud konkreetsete terviseseisundite uurimist, sealhulgas teadlikkuse suurendamise kampaaniate korraldamist, et teha kindlaks soost tingitud haigusnähtude erinevused; rõhutab, et ELi rahvastikustruktuuri vananemine suurendab lähenemisviisi „Tervis kõikides poliitikavaldkondades“ kiire rakendamise vajadust; nõuab, et EL ja liikmesriigid osaleksid täielikult Maailma Terviseorganisatsiooni tervena vananemise kümnendis 2020–2030 ning rõhutab, et üldiselt vanusega seotud haiguste vähendamine mõjub eriti soodsalt naistele, kuna naistel on pikem kokkupuude halbade terviseseisunditega ning traditsiooniline roll pakkuda mitteametlikku hooldust ja abi;**

**Muudatusettepanek 79**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Punkt 6 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**6a. leiab, et igaühel peaks olema õigus valida kvaliteetsed ning talle ja tema perekonnale sobivad hooldusteenused; leiab, et hooldusteenuste arendamises tuleks arvesse võtta kõiki kasutajarühmi ja nendevahelisi erinevusi, samuti nende laia valikut eelistusi vajaminevate hooldusteenuste suhtes; märgib, et hooldusteenused tuleks välja töötada nii, et tõhustada järjepidevat hooldust, ennetavat tervishoidu, taastusravi ja iseseisvat elu;**

## **Muudatusettepanek 80**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 6 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**6b. juhib tähelepanu, et osaajatöö, mida teevad peamiselt naised, ei tohi muutuda naiste kapseldumiskohaks, isegi kui see hõlbustab pere- ja tööelu ühitamist, kuna osaajatöö tähendab ka väiksemaid karjäärivõimalusi, madalamat palka ja pensioneid, inimkapitali alakasutamist ning seeläbi ka väiksemat majanduskasvu ja heaolu;**

## **Muudatusettepanek 81**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 6 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**6c. nõuab täiendavate teadusuuringute läbiviimist ja rahastust teadusuuringutele seoses vanemate naistega seotud konkreetsete terviseseisundite ja nende vajadustega, sealhulgas teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, et saada teavet haiguste ja sümptomite sooliste erinevuste kohta;**

## **Muudatusettepanek 82**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 6 d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**6d.** rõhutab vajadust parandada hooldustöötajate töötingimusi ning nõuab tungivalt, et ka liikmesriigid tunnustaksid mitteametlike hooldajate osa, tagades neile juurdepääsu sotsiaalkindlustusele ja pensioniõigused; nõuab ettepanekut nõukogu soovitusel koostada mitteametlikele hooldajatele pakutava sotsiaalkaitse ja teenuste valdkonnas;

### **Muudatusettepanek 83**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 7 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**7a.** leiab, et teenuste kättesaadavus tuleneb kulu ja paindlikkuse kombinatsioonist ning seetõttu peaks olema tagatud ulatuslik valik teenuseosutajaid nii avalikust kui ka erasektorist, nii hoolduseks kodus kui ka kodule sarnanevates tingimustes; leiab samuti, et pereliikmetel peaks olema võimalik pakkuda hooldust vabatahtlikult või saada toetust hooldusteenuste ostmiseks;

### **Muudatusettepanek 84**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 7 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**7b.** kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike ratifitseerima Rahvusvahelise

*Tööorganisatsiooni konventsiooni nr 189,  
et tugevdada Euroopa koduabiliste ja  
hooldajate õigusi;*

**Muudatusettepanek 85**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 7 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*7c. tuletab meelde, et vanemate naiste vastu suunatud vägivald on samuti inimõiguste rikkumine ja et vanemaealised naised on nii ealise diskrimineerimise kui ka seksismi ohvrid, et nad võivad jääda vägivaldsete abielusuhete lõksu või neile võivad ebasoodsalt mõjuda nii puue, dehumaniseerivad stereotüübid kui ka sotsiaalsed normid; rõhutab, et naistevastase vägivalla vastu võitlemisel, sealhulgas Istanbuli konventsiooni ja Pekingi tegevusprogrammi ning selle läbivaatamiskonverentside tulemuste ratifitseerimisel ja rakendamisel ei tohiks unustada vanemate naiste kategooriat;*

**Muudatusettepanek 86**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 7 d (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*7d. kutsub komisjoni üles esitama vaesuse feminiseerumisega võitlemiseks Euroopa sotsiaalkaitse strateegiat, pöörates erilist tähelepanu eakatele naistele, eriti üksi elavatele eakatele naistele, ning käsitlema sotsiaalse*

*tõrjutuse, vaesuse ja kodutuse ohus olevate eakate naiste kaitset tulevases integratsiooni ja kaasamise tegevuskavas; lisaks kutsub komisjoni üles pühendama Euroopa poolaastal sellele riskile suuremat tähelepanu;*

## **Muudatusettepanek 87**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 8 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*8a. rõhutab, et kvaliteetse hoolduse pakkumise valdkonnas esineb ELis suuri erinevusi nii liikmesriikide sees kui ka nende vahel, era- ja avaliku sektori asutuste, linna- ja maapiirkondade ning eri vanuserühmade vahel; juhib tähelepanu ka sellele, et andmed tervishoiuteenuste osutamise kohta ELis on üsna killustatud, et terviklikku lähenemisviisi selle kohta, kuidas lahendada kõiki demograafilisi probleeme, millega EL silmitsi seisab ja mis avaldavad seega survet avaliku sektori kulutustele, ei eksisteeri;*

## **Muudatusettepanek 88**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 8 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*8b. kutsub liikmesriike üles võitlema naiste ebakindla töö ja deklareerimata tööhõive vastu, mis põhjustab naiste vaesust, eriti hilisemas elus, ning millel on negatiivne mõju nii naiste*



*sotsiaalkindlustusele kui ka ELi SKP tasemele, ning tagama, et töötajatel on olemas piisav sotsiaalkaitse;*

**Muudatusettepanek 89**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 8 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*8c. tuletab meelde Euroopa sotsiaalõiguste samba 15. põhimõtet ja kutsub komisjoni üles võtma vastu piisava miinimumsissetuleku raamdirektiivi, pöörates erilist tähelepanu pensioniealistele naistele ja võttes arvesse mitte ainult vaesuspiirist madalamale langemise suhtelist riski, vaid ka vanusepõhiseid võrdluseelarveid, mis põhinevad kaupade ja teenuste ostukorvil;*

**Muudatusettepanek 90**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 9 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*9a. leiab, et hooldusteenuste kavandajad, korraldajad ja osutajad vastutavad nende teenuste kasutajate vajaduste arvesse võtmise eest ning eakate ja puuetega inimeste hooldusteenuseid tuleb kavandada ja arendada koostöös kasutajatega;*

## **Muudatusettepanek 91**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 9 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**9b. rõhutab, et vaesuse feminiseerumine on tingitud mitmest tegurist, sealhulgas soolisest ebavõrdsusest karjääri edenemisel, asjaolust, et naised töötavad sageli mittestandardsete lepingutega, füüsilisest isikutest töötajaid elukaaslasena abistavate naiste sotsiaalkindlustusstaatuse puudumisest ja üksikemade leibkondade vaesusest;**

## **Muudatusettepanek 92**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 9 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**9c. kutsub komisjoni üles veelgi kindlustama naiste vanadussissetulekut, toetades liikmesriike pensionide reformimisel soolisest aspektist lähtudes, et tagada kõigile piisavad ja jätkusuutlikud pensionid, pöörates erilist tähelepanu pensionilõhet põhjustavatele teguritele ja selle vähendamise meetmetele, nagu näiteks hoolduskrediidi kasutuselevõtt (pensioniosakute andmine hooldusega seotud karjäärikatkestuste eest), hoolduspuhkusi käsitlevate erisätete väljatöötamine või mitteametlike hooldajate pensioniõiguste ja muude sotsiaalsete õiguste kaitse;**

## **Muudatusettepanek 93**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 10 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**10a. palub lisaks komisjonil töötada välja ELi tasandil ühtlustatud määratlused ja näitajad, et hinnata puuetega ja eakate inimeste hooldusteenuste kättesaadavust, kvaliteeti ja tõhusust; palub komisjonil jälgida nende teenuste rakendamist ja edendada parandusmeetmete võtmist ajal ja kohas, kus see osutub vajalikuks;**

## **Muudatusettepanek 94**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 10 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**10b. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma asjakohaseid meetmeid soolise pensionilõhe vähendamiseks;**

## **Muudatusettepanek 95**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 10 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**10c. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama 50–64-aastaste naiste madalat tööturul osalemise määra, et vähendada muid soolisi erinevusi tööhõives; kutsub eelkõige Euroopa avalike tööturuasutuste võrgustikku üles**

*hindama parimaid viise, kuidas toetada eakamaid naissoost töötajaid tööturule naasmisel, ning viima läbi täiendavaid uuringuid vanemate naiste ja meeste jaoks töökohtade loomise ja nende kohandamise kohta;*

## **Muudatusettepanek 96**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 11 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*11a. palub liikmesriikidel töötada välja riiklikud kavad hooldusteenuste parandamiseks, pöörates tähelepanu mitte üksnes kasutajate vajadustele, vaid ka arvukate hooldajate töö- ja eraelu tasakaalule; palub liikmesriikidel jälgida nende kavade rakendamist ning võtta parandusmeetmeid ajal ja kohas, kus need osutuvad vajalikuks;*

## **Muudatusettepanek 97**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 11 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*11b. rõhutab tõsiasja, et kolmandik ELi füüsilisest isikust ettevõtjatest ja kõigist alustavatest ettevõtjatest on naised; rõhutab naisettevõtjatele ja teaduses töötavatele naistele mõeldud abiprogrammide tähtsust ning kutsub ELi üles neid programme konkreetsemalt toetama;*

## **Muudatusettepanek 98**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 11 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**11c. kutsub liikmesriike üles tagama juba pensionile jäänud naistele väärikas sissetulek selliste meetmete abil, nagu pensioni indekseerimine või miinimumpensionid hädavajaliku sissemakseteta sissetuleku turvavõrguna, et ennetada vaesust vanemate naiste seas, kellel puuduvad või on puudulikud pensioniõigused;**

## **Muudatusettepanek 99**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 12 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**12a. palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta oma eelarvepoliitika, sotsiaalkindlustuse ja avalike teenuste kujundamisel arvesse demograafilist arengut ning muutusi leibkondade suuruses ja koosseisus;**

## **Muudatusettepanek 100**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 12 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**12b. hoiatab soolise pensionilõhe**

*suurenemise ohu eest, mis tuleneb käimasolevast üleminekust riiklikelt pensionidelt teise ja kolmanda samba pensioniskeemidele, millega pannakse suurem vastutus üksikisikule, ning kutsub seetõttu komisjoni ja liidu pädevaid organeid, nagu Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve, aga ka liikmesriike üles hindama naiste kindlustatuse ja hüvitiste osakaalu tööandjapensioni skeemide kaupa;*

## **Muudatusettepanek 101**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 13 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*13a. palub komisjonil lisada eakate ja puuetega inimeste hooldus Euroopa poolaasta ja soolise võrdõiguslikkuse aastaaruande andmete järelevalvesse ning läbivaatamisse; palub liikmesriikidel kaaluda eakate ja puuetega inimeste hooldusteenuste hinnangute lisamist oma riigipõhistesse aruannetesse; kutsub liikmesriike üles võtma vastu ja kasutama parandusmeetmeid, kui areng osutub aeglaseks;*

## **Muudatusettepanek 102**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 13 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*13b. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike võitluses vaesusega, mis eelkõige mõjutab üksikemasid ning on*

*kriisi tagajärjel veelgi suurenenud, tuues  
kaasa ulatuslikuma sotsiaalse tõrjutuse;*

### **Muudatusettepanek 103**

#### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 13 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*13c. kutsub komisjoni üles looma  
soolise pensionilõhe näitajat, millega  
hinnata naiste elu vältel kogunenud  
sissetulekute ebavõrdsust;*

### **Muudatusettepanek 104**

#### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 14 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*14a. palub liikmesriikidel suurendada  
investeeringuid hooldusteenustesse ja  
parandada hoolduse kvaliteeti ning  
suurendada investeeringuid  
erimeetmetesse, mis võimaldavad  
hooldajatel aktiivselt tööelus edasi  
osaleda;*

### **Muudatusettepanek 105**

#### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 14 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**14b.** *kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike struktuurifondide suuremas kasutuses investeringute tegemiseks avalikesse lapsehoiuteenustesse ning eakate ja ülalpeetavate inimeste hooldamisse;*

## **Muudatusettepanek 106**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 14 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**14c.** *kutsub komisjoni ja sotsiaalkaitsekomiteed üles süvenema järgmises aruandes pensionide piisavuse kohta ebatüüpilistesse karjäärimustritesse tööturul, analüüsides täielikult soolist pensionilõhet kõigis selle aspektides ja pensionisüsteemi kõigis kolmes sambas; kutsub komisjoni üles hindama ka miinimumpensionide piisavust, mis on eriti oluline eakate vaesuse vältimiseks;*

## **Muudatusettepanek 107**

**Resolutsiooni ettepanek  
Punkt 15 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**15a.** *väljendab sügavat muret selle üle, kuivõrd kõige haavatavamad naiste rühmad, sealhulgas sisserändajad, puuetega naised, homoseksuaalsed naised, vähemustesse kuuluvad naised, vähese kvalifikatsiooniga naised ja eakad*



*naised kannatavad mitmekordse diskrimineerimise all, kuna neid diskrimineeritakse vanuse, soo, rahvuse ja seksuaalse või usulise orientatsiooni alusel, kui tuua vaid mõned näited, ning nõuab positiivse diskrimineerimise meetmeid;*

## **Muudatusettepanek 108**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 15 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*15b. rõhutab, et COVID-19 põhjustatud hoolduskriis on näidanud vajadust rakendada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist kõikides poliitikavaldkondades; kutsub komisjoni üles rakendama soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist, sootundlikku eelarvestamist ja soolise mõju hindamist kõigis valdkondades ja iga õigusakti ettepaneku puhul kõigil juhtimistasanditel, ning tagama seeläbi konkreetsete soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide püstitamise, sealhulgas kõigi COVID-19-ga võitlemiseks mõeldud poliitiliste ja eelarveliste vahendite puhul;*

## **Muudatusettepanek 109**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 15 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*15c. rõhutab, et põlvkondade vahel valitseb digilõhe, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema töketega,*

*millega eakad inimesed digitaalse ühiskonnaga liitumisel kokku puutuvad, eriti tõketega, millega seisavad silmitsi vanemad naised, kellel on madalamate sissetulekute ja vähem digitaliseeritud sektorites töötamise tõttu väiksem juurdepääs digivahenditele ja võrguühendusele;*

## **Muudatusettepanek 110**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 16 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*16a. palub liikmesriikidel välja töötada mehhanismid, et tagada pensioniõiguste piisav kogunemine ka aegadel, mil hooldaja sissetulek on hoolduskohustuste täitmise tagajärjel ajutiselt madalam – olukord, mis mõjutab peamiselt naisi; palub komisjonil algatada uuring liikmesriikide pensionisüsteemide erineva mõju kohta naistele ja meestele;*

## **Muudatusettepanek 111**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 16 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*16b. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles minema hoolduse valdkonnas üle uuele ühiskondlikule hoolduse korraldusele, mis ei sõltuks ebaproportsionaalsel määral naistest; rõhutab vajadust lisada ELi poliitiliste prioriteetide hulka rohe- ja digipöörde*

*kõrval ka hoolduspööre;*

## **Muudatusettepanek 112**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 16 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**16c. nõuab kogu ELis läbiviidavat uuringut vanemate naiste vastu suunatud vägivalda levimuse, põhjuste ja selle vastu võitlemise poliitika kohta; rõhutab, et üldises naistevastase vägivalda vastu võitlemise kavas, sealhulgas Istanbuli konventsiooni ratifitseerimisel ja rakendamisel ning Pekingi tegevusprogrammis ei tohiks jätta tähelepanuta eakaid naisi ohustavat vägivalda;**

## **Muudatusettepanek 113**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 17 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**17a. kutsub liikmesriike üles võtma soolist mõõdet arvesse pensionisüsteemide reformimisel ja pensioniea kohandamisel, arvestades töökorralduse puhul naiste ja meeste erinevusi ning vanemate naiste suuremat diskrimineerimisohtu tööturul;**

## **Muudatusettepanek 114**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Punkt 17 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**17b.** kutsub komisjoni üles võtma ELi ees seisvatele demograafilistele väljakutsetele reageerimisel arvesse ka soolise võrdõiguslikkuse eesmärke;

**Muudatusettepanek 115**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Punkt 17 c (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**17c.** kutsub liikmesriike üles ennetama ja heastama vanemate naiste vastu suunatud vägivalda osana riiklikest reageeringutest COVID-19-le, sealhulgas abitelefoni ja tugiteenuste abil ning pöörates erilist tähelepanu hooldusasutustele;

**Muudatusettepanek 116**

**Resolutsiooni ettepanek**  
**Punkt 18 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**18a.** nõuab liikmesriikide tasandil abipakettide loomist, mis hõlmavad meetmeprogramme tööalase konkurentsivõime tõstmiseks, töötuse mõju vähendamiseks ja tööhõive taseme tõstmiseks üle 50-aastaste inimeste hulgas, pöörates erilist tähelepanu naistele;

## **Muudatusettepanek 117**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 18 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**18b.** rõhutab, et paljud ELi statistikasüsteemide kogutud näitajad ei erista piisavalt vanemaid vanuserühmi, näiteks vanuseklasse 75–84 ja 85+, mis pärsib jõupingutuste tegemist teadlikkuse suurendamiseks naiste ja meeste elutingimuste kohta vanimates eagruppides üldisemalt ja konkreetsemalt naiste ja meeste erinevuste kohta väga kõrges vanuses; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles korrigeerima statistilisi vanuserühmi, et jälgida elanikkonna vananemist ja väga kõrgesse vanusesse jõudvate inimeste suurenevat osakaalu;

## **Muudatusettepanek 118**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 19 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**19a.** palub komisjonil ja liikmesriikidel luua naistevastase vägivalla vastu võitlemiseks tõhusad programmid, mis hõlmaksid vanuse mõõdet, et ennetada füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist ja majanduslikku väärkohtlemist, mille all võivad kannatada eakad, kellest enamik on naised; teeb ettepaneku korraldada statistilisi uuringuid eakate inimeste vastu suunatud vägivalla suurenemise kohta, et tõmmata tähelepanu sellele tõsisele probleemile – millest eakad ei ole

*enamasti võimelised teada andma, kuna nad võtavad halba kohtlemist vanaduse ja oma iseseisvusetuse loomuliku osana – ning et võidelda tõhusamalt ja suurema pühendumusega eakate väärkohtlemise vastu;*

## **Muudatusettepanek 119**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 19 b (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*19b. nõuab, et EL ja liikmesriigid kaasaksid vanemad LGBTI+-inimesed soolise võrdõiguslikkuse saavutamise strateegiatesse ja tegevuskavadesse, sealhulgas uurides vanuse ja seksuaalse sättumusega seotud ebasoodsate tagajärgede kattuvust; rõhutab näiteks, et pikaajalise hoolduse ja abistamise struktuure ei pruugita kohandada LGBTI+-inimeste õigustega privaatsusele ja eraelule ning et HIV/AIDSi ennetamise ja leevendamise programmid ei pruugi olla kättesaadavad eakatele inimestele;*

## **Muudatusettepanek 120**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 20 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*20a. juhib tähelepanu sellele, et eakate elukvaliteedi parandamiseks tuleks tagada kõrge hoolduskvaliteet, ning rõhutab, et avalik-õiguslikes ja eraõiguslikes vanadekodudes elavatel inimestel peaks*

*olema õigus osaleda nende asutuste otsuste tegemisel juhatuse ja haldusstruktuuride kaudu; on arvamusel, et liikmesriigid peaksid tagama riigi- ja erasektoris eakate hooldajatena töötavate isikute pideva koolituse ja nende töötulemuste korrapärase hindamise ning selle, et hooldajate tööle omistataks suurem majanduslik väärtus, sealhulgas töötasu, kindlustuse ja töötingimuste näol;*

## **Muudatusettepanek 121**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 21 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

*21a. palub võtta meditsiinilise diagnoosimise juures arvesse soolist aspekti, et tagada täpne diagnoos ning see, et inimesed saavad asjakohast ravi ja hooldust; juhib tähelepanu sellele, et naiste haigusi ja kaasuvaid terviseseisundeid ei diagnoosita ega ravita endiselt piisavalt; palub mitte piirata diagnoosimise ning tervishoiuteenuste ja hoolduse osutamise vahendeid üksnes patsiendi vanuse ja soo tõttu, st võimaldada ka eakatele naistele rinna-, emakakaela-, kopsu- ja kolorektaalvähi ning samuti südame-veresoonkonna haiguste sõeluuringuid; palub lisaks pöörata suuremat tähelepanu selliste haiguste ennetamisele ja ravile, millele on eriti alati eakamad naised, näiteks osteoporoos ja reumatoidartriit, ning et väljatöötamisel olevate ravimite puhul tuleks uuringuid nende mõju kohta kehale läbi viia mitte ainult meestel, vaid ka naistel;*

## **Muudatusettepanek 122**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 22 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**22a. juhib tähelepanu asjaolule, et nii tehnoloogia kui ka tehnilised uuendused võivad ühiskonda oluliselt aidata vananeva elanikkonna vajadustega kohanemisel; nõuab tihedas koostöös eakate inimestega välja töötatud uuenduste laiemat kasutuselevõttu; on veendunud, et süsteemid peaksid olema kasutajakesksed ja kavandatud nii, et need oleksid kõigile inimestele kättesaadavad, olenemata nende vanusest, soost, võimetest või omadustest; rõhutab, et tehisintellekti süsteemid ei peaks kasutama kõigi jaoks ühesugust lahendust ning peaksid lähtuma universaalse disaini põhimõttest, arvestades võimalikult laia kasutajate ringi ja järgides asjakohaseid juurdepääsetavuse standardeid;**

## **Muudatusettepanek 123**

### **Resolutsiooni ettepanek Punkt 23 a (uus)**

*Resolutsiooni ettepanek*

*Muudatusettepanek*

**23a. palub komisjonil 2022. aasta lõpuks ajakohastada ja tugevdada põhiõiguste rakendamise seotud järelevalvemehhanisme; nõuab lisaks teadlikkuse suurendamist nende sageli vähekasutatud mehhanismide valdkonnas, sest eakad üldiselt ning eriti vanemaalised naised ei ole oma õigustest piisavalt teadlikud;**





## TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

|  |   |    |    |    |    |    |    |
|--|---|----|----|----|----|----|----|
| <b>Vastuvõtmise kuupäev</b>                          | 27.5.2021   |    |    |    |    |    |    |
| <b>Lõpphääletuse tulemus</b>                         | <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">25</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">13</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">17</td> </tr> </table>   | +: | 25 | -: | 13 | 0: | 17 |
| +:   | 25  |    |    |    |    |    |    |
| -:   | 13  |    |    |    |    |    |    |
| 0:   | 17  |    |    |    |    |    |    |
| <b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed</b>        | <p>Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlani, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Leila Chaibi, Margarita de la Pisa Carrión, Özlem Demirel, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Vincenzo Sofo, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Marie-Pierre Vedrenne, Marianne Vind, Maria Walsh, Anna Zalewska, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský</p> |    |    |    |    |    |    |
| <b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed</b> | Konstantinos Arvanitis, Simona Baldassarre, José Gusmão, Anne Sander  |    |    |    |    |    |    |

## NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

| 25    | +   |
|-------|---|
| ID    | Simona Baldassarre, Dominique Bilde, France Jamet, Elena Lizzi  |
| NI    | Daniela Rondinelli  |
| PPE   | David Casa, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Anne Sander, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský |
| Renew | Atidzhe Alieva-Veli, Jordi Cañas, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo   |

| 13  | -  |
|-----|--|
| ECR | Margarita de la Pisa Carrión   |
| S&D | Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Helène Fritzon, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Marianne Vind |

| 17        | 0   |
|-----------|---|
| ECR       | Elżbieta Rafalska, Vincenzo Sofo, Beata Szydło, Anna Zalewska                 |
| ID        | Nicolaus Fest, Guido Reil   |
| Renew     | Abir Al-Sahlani, Sylvie Brunet, Marie-Pierre Vedrenne                         |
| The Left  | Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Özlem Demirel, José Gusmão              |
| Verts/ALE | Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Ždanoka |

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu